

ATHANASII KIRCHERI

S O C. I E S V

DIATRIBE

De prodigiosis Crucibus, quæ tam
supra vestes hominum, quam
res alias, non pridem post
vltimum incendium
Vesuuij Montis

N E A P O L I
comparuerunt.

R O M Æ
Sumptibus Blasij Deuersin.
M. DC. LXI.

SUPERIORVM PERMISSV.

ATHAMASII KIRCHERI

800 1854

DIATRIBE

De prodigiis (rationis, que sunt)
Ipsi vultu in mundo, quia
ita esse non debent per
vultum incedere
Vultus hominis

MEMORIA

capitulum

ROMA
Græphus Balth. Dreyfus
M. DC. LXXI

STERIORVM FARMIS

SERENISSIMO PRINCIPI
LEOPOLDO GVLIELMO
ARCHIDVCI AVSTRIÆ

Duci Burgundiæ, Ordinis Teutonici
Magno Magistro, &c.

ATHANASIVS KIRCHERS
SOCIETATIS IESV

Felicitatem.

*R V X pietatis & vi-
ctoriæ labarum, pijs &
inuictis Imperatoribus
adoratum, Te, Sere-
nissime LEOPOLDE,
Imperatorum progeniem ardentè am-
bit, quem pietas lactavit in cunis,
quem victoria palmis toties coronavit.
Dicat hoc Belgium, Martis filia,
Bellonæ gemella, sub cuius disciplina
Regnorum omnium iræ pugnans, ipsa
† 2 Orbem*

* Ana-
grāma

Orbem victura facilius, quā ab Or-
be vincenda, si vnita: Vbi non vna,
Troia, tot Hēctores habuit, quot belli
duces, & bi Te suum Hēctorem ha-
buerunt. Vbi robustior Hercule fal-
sum reddidisti vulgatum adagium,
dum LEOPOLDVS vnus, non
vnum triumphans hostem, vocari me-
ruit * Pello-duos. Vbi quoties ipse
pugnasti, tot victorias, quot pugnas
numerasti. Et nihilominus inter cæ-
des hominum, & strages Urbium, sic
in Castris vixisti, vt inter septa sacro-
rum Altarium in claustris vixisse vi-
dereris: innocentiae morum tam tenax,
vt, quod prodigium est in Principe, ea
sola faceres, non quæ possent fieri, sed
quæ decerent. Domesticis Tuis neces-
sitatē quandam probitatis induxisti,
neminem inter illos amicum habens, ini-
micum DEO, inter subditos nemi-
nem fouisti, qui aut non esset optimus,
aut

aut non haberetur talis: Vel inter mili-
tarem licentiam, milites docebas sancti-
tatem. Non est igitur mirum, si Crux
Teutonica, pietatis & Victoria tesseræ
Te peculiariter adamauerit, quæ ful-
gens in veste candida, amabilem vita
Tua candorem, colore suo hostium tuo-
rum pallorem exprimit: Tibi præ re-
liquis mortalibus vni debita, siue ob
natalium, quo fulges, Imperatorium
splendorem; siue ob heroicam, qua ful-
guras, belli gloriam; siue ob Austriacâ,
qua flores, pietatem; siue denique
ob prudentiam, qua polles, præ reliquis
æni tui Principibus omninò singula-
rem. Crux hodiè solita splendere inter
gemmarum sidera in Regum vertice,
vestem tuam ante gemmeas coronas
exoptauit, ubi nobile Hieroglyphicum,
religionem LEOPOLDI sanctius,
fortitudinem animi generosius, labo-
rum tolerantiam animosius, zelum fidei
felicis

feliciter, virtutum omnium cultum,
incorruptius exhibet Orbi uniuerso.
Ad Tuum igitur solium à me defertur
hæc breuis **DIATRIBE** plurimorū
iam dudum votis expetita, quæ Cru-
ces hominum Vestibus imprimi solitas,
vel vt debitæ sceleribus vindictæ præ-
sagium, vel vt ludentis Naturæ pro-
digium explicat. Vnum hoc me solli-
citem angit, quod tantillum opus tan-
to Principi exhibeam, suasores habui
huius meæ temeritatis, & fiduciam
beneuolentiæ Tuæ, & debitum obser-
uantie meæ. in Mecenatem optimum,
cum esse nequeam beneficus, tantillo
munere conor esse beneuolus. Tua
me solatur humanitas, qua non quan-
tum, sed ex quanto, non ex dignitate
Tua, sed ex officiosa placendi volun-
tate metiri soles Tuorum in Te offi-
cium, magis expendens, quid possint,
quàm quid debeant. Et quoniam ego
inter

inter plurimos debeo plus quam possum,
nec minus tamen cupiam quam debeo,
minores pariter, ac maiores ingenij mei
fructus, utpote Tuos, Tuæ scilicet
Tuorumque munificentia radijs educa-
tos, ex affectu, ex debito Tibi dico,
& consecro. Vos interim à Superi,
Patronum optimum LEOPOLDVM
ad publicam Imperij & totius Europa
salutem natum, annis, honoribus, me-
ritis, donate, orname, cumulate: ut
cuius eximijs facinoribus indulgistis fe-
licitatem, felicitati perennitatem con-
cedatis. & Coll Rom. 25. Martij 1661.

Go-

Gosvvinus NicKel Soc. I E S V
Præpositus Generalis.

CV M opus quod inscribitur *Dia-
tribe de prodigijs Crucibus, &c.* à
P. Athanasio Kirchero nostræ Societa-
tis sacerdote compositum, aliquot eius-
dem Societatis Religiosi recognouerint,
& in lucem edi posse probauerint, pote-
statem facimus, vt Typis mandetur, si
ijs ad quos pertinet, ita videbitur. In
cuius rei fidem has literas manu nostra
firmatas, sigilloque nostro munitas da-
mus. Romæ 21. Ianuarij 1661.

Gosvvinus NicKel.

Imprimatur si videbitur Reuerendis. P.
Mag. Sac. Pal. Apost.

O. Archiep. Patracen. Vicesg.

Imprimatur

Fr. Raimundus Capisuccus Sac. Apost.
Pal. Mag. Ord. Præd.

PARS

PARS PRIMA
HISTORICA

CAPVT I.

De Varijs prodigiorum classibus.

VLLVM arbitror in hac Mundi machina Diuinorum operum esse, quod tanta admiratione mortaliũ pectora rapiat, tanta subinde formidine percellat, ac nonnulla, quæ vti in inaccessibleis diuinæ Sapientiæ claustris reconduuntur, ita nullum quoque quantumuis purgatissimis mentibus ad eas nondicam penetrandas, sed ne ad concipiendas quidem aditum patefaciunt, ac potissimum in triplici generum differentia versantur.

Prioris generis sunt illa miracula, quæ Omnipotentis DEI dextra, vel per se

*Triples
miraculorum
genus.*

A Secun-

Secundi generis sunt, quæ subindè
 vel Angelorum dæmonumue ope,
 DEO, vel ad gloriam suam manife-
 standam, vel ad delicta mortalium
 vindicanda, permittente, contingunt;
 & quamuis hæc naturalium causarum
 catenis multiplici nexu implicentur,
 fieri tamen non potest, vt ea ob huma-
 ni ratiocinij imbecillitatem, dum obscu-
 ris tantùm similitudinum vmbri, &
 sub notione confusa concipiuntur, per-
 fectè quoad modum explicentur; Quem-
 admodum enim infusa naturalium re-
 rum scientia dotati sunt, ita occultos
 Naturæ consensus disensusque tam aptè
 & concinnè applicare norunt, vt in in-
 solitis & prodigiosis effectibus produ-
 cendis nihil ijs denegatum videatur.
 Huiusmodi sunt, repentina elementa-
 rium corporum concitatio, ventorum
 impetus, quo vastas turrium ædificio-
 rumque moles passim stratas, sylvas
 euersas & ciuitates, mare disiectis lit-
 toribus in campos transfusum, multa
 vnà cum incolis domorum millia diruta
 & spiritu procellarum abrepta legimus;
 Huc quoque reuocatur animalium lo-
 cutio

cutio, vti de Afina Balaam Sacra refert Historia; & Plinius ait, anno Urbis 676 Gallum gallinaceum, Bouem quoque locutum in Suburbij Romæ paulò ante Iulij Cæsaris mortem, frustra se vrgeri dicentem, quod non frumenta sed homines propemodum essent defuturi, anno Urbis 710. Huc spectant varia ex aeris elemento assumptorum corporum schemata, sudores imaginum, voces sylvarum, lapidum, ceu ex luco vel æthere ferientes, quorum exempla vbique sunt obuia.

Tertij generis sunt, quæ puro quidem naturæ subduntur imperio, attamen tantò à perfecta hominum intelligentia semotiora, quantò ob varium causarum confluxum sunt occultiora; adeoque non immeritò in omnibus rebus τὸ θεῖον siue Diuinum aliquid inesse sapientissimus celsuerit Hippocrates, quæ adeò latè patent; quam latè patet multiplex rerum, specierum, indiuiduorumque constitutio. Etenim diuinorum omniũ, quæ aliquam suæ occultioris indolis notam exprimunt, alia quidem ab Orbe condito illicò immutabili lege, ipsisque

A 2 ina-

Miracula
naturæ
quæ?

inarata feminibus adhærescunt, quæ
quamuis in naturæ foecundissimo sinu
rerumque sensibilibus classe continean-
tur, virium tamen suarum actionumq;
occultas promunt & abditas causas, ijs
solummodò notas, quos Pater luminum
hoc inestimabili intellectus munere bea-
uerit; & sunt, quæ Philosophus *θαύματα*
τῆς φύσεως, Latini Naturæ dicunt miracu-
la, eaque potissimum sunt, quæ de lite
& amicitia, siue de Sympathia & Anti-
pathia rerum in controuersiam cadunt.
Supra hanc aliud genus quod propriè
τὸ θεῖον Diuinum nominamus, non à
primis Mundi natalibus rebus insitum,
non perpetuum & constanti perenni-
que naturæ propagine vbique extensum, sed
tamen ad hominis bonum noua prorsus
insolitaque ratione certis locis, tempo-
ribus, aut etiam simulacris sensibilibus
illigatur, & omne id continet, quod in
homine Microcosmo, vel Mundi totius
ambitu circumfuso ab illa communi na-
turæ specie atque vsitata lege exorbitat,
& admiratione sui mortalium sensus
animosque exagitat; quæ Græci *τεράτων*,
Latini, monstrorum, ostentorum, pro-
digio-

Monstra,
& prodi-
gia.

digiorum, portentorumue nomine amplexi sunt, nos etiam *θείας ὀπτάσεις*, Diuina vocitamus spectacula, quod nullum eiusmodi sit, quin præsentis Numinis aut Diuinitatis alicuius luculentum indicium præferat; & sunt in Cælo quidem nouorum syderum geneses, Cometarum sub multiplici differentia apparitiones; in aëreo elemento ventorum, turbinumque insolita sæuities, prodigiosæ sanguinis, frumenti, lapidū, animaliumque pluuia; In aquis insolita lacuum intumescencia, portentosa diluua, repentinæ Maris fluminumque inundationes, quas ruptis aggeribus magna cum hominum, animalium, agrorumque ruina, nil præter turrium apices adhuc extantes ceu funesti spectaculi indices nonnullis in locis reliquisse legimus. In Terra, prodigiosæ & repentinæ fontium scaturigines, aut desitiones, montium absorptio, nouorumque generatio; formidanda maris, terrarum, Vvltanorumque incendia. In minori Mundo, morborum inauditorum, monstrorumq; progenies. In politico Mundo, perturbationes horrendæ, inuisæ

Varia
prodigio-
rū classes

rerum humanarum catastrophæ, quibus, vti omnium Historicorum monumenta referta sunt, ita ijs diutius immorari nolumus.

Et vt ad propositum nobis argumentum propius accedamus, ex recensita ostentorum serie non infimum locum obtinuisse existimamus id, quod magna omnium formidine Neapoli non ita pridem comparuit: prodigiosa videlicet & repentina Crucum in lineis hominum vestimentis, pantamorphæ naturæ penicillo pictarum exhibitio, cuius causam & rationes antequam explicemus, nè quis forsan ostentum hoc omnibus sæculis inuisum inauditumque existimare possit, primò historicam hoc loco attexemus narrationem, qua nullo non tempore huius generis portenta diuersis in locis & regionibus obseruata fuisse DEO fauente ostendemus, vt ex ijs quænam miraculo, quæ naturæ vi ortæ sint, patefiat.

CAPVT II.

*Historica, de miraculosa Crucum
in vestimentis hominum appari-
tione Relatio.*

ANno salutis 363. Iulianus Aposta-
ta secundo Imperij sui anno, Li-
berij Pontificis duodecimo, iuratus vti
Christianorum, quos in opprobrium
Galilæos vocabat, ita & Crucis Christi
inimicus, cum ex Euangelio cognouisset
celebre illud de euersione Hierosolymæ
Templique, ita vt nè lapis quidem su-
pra lapidem maneret; ad irritandum
annullandumque Saluatoris nostri va-
ticinium, Iudæos ad Templi instaurationem,
quibuscumque potuit modis,
inducere conatus, omnem ipsis in sum-
ptibus faciendis subsidium pollicitus est,
quod & præstitit. Iudæi tam oportu-
nam iam dudum concepti moliminis
occasionem nequaquam aspernendam
rati, tum consilijs auxilijsque Iuliani im-
pulsu, tum ardenti conticiendi operis
desiderio perciti, opus occeperunt tan-

Iuliani
Apottatæ
impietas.

A 4 ta

ta alacritate & tam feruenti mentis æstu, vt vel ipsæ foemine, cùm cophini deessent, complicatis vestium fimbrijs sordium reiectamenta efferrent; omnem muliebrem mundum, monilia, catenulas, in aures in operis felix auspicium impenderent, reliquis Hebræis per Orbem dispersis, vel ad primam huius molitionis famam ingentem vbique locorum pecuniarum vim collectam subministrantibus. Anxit hæc res mirum in modum Christianos, præsertim cùm Iudæi ipsis falsum Christi vaticinium ex ipsis fundamentis adhuc integris, & inconcussis id ipsum luculenter commonstrantibus exprobrarent; At S. Cyrilli Hierosolymitani tunc temporis Episcopi prophetico spiritu animati, iam tempus aduentasse dicentis, quo completo Christi vaticinio lapis non maneret super lapidem, in fide perstiterunt; Iudæis interim cum risu verba sancti viri acceptantibus, atque impigrè operi insistentibus: Eccè de repente formidabilis terræ motus exortus, omnes veterum Templi structurarum lapides non tantùm, horrendum dictu, funditus concussit, sed

Iudæorū
in Christi
odiū.

sed & vnà cum vicinorum ædificiorum
substructionibus ita discussit disiecitque,
vt nullus super lapidem lapis mansisse
videretur; Iudæis partim occisis, partim
ad formidabile spectaculum vitæ fuga
sibi consulentibus. Non destitit hic ira-
ti Numinis vindicta, ignis cælitus de-
missus terræmotum subsequutus, omnia
opificum instrumenta malleos, scalpra,
palas, ferras, secures, ascias, ligones,
omnia denique quæ operæ ad opus per-
ficiendum habebant peridonea, vnà
cum Iudæis flamma, incendioque va-
stata in cineres redegerunt. Et ne quis
hæc casu accidisse arbitraretur, aliud in-
gens accessit prodigium. Si quidem se-
quenti nocte in mappis Altarium, libris,
vestimentis, amictibusque non Christia-
norum quidem, sed Iudæorum, Gen-
tiliumque tertio iam euidentiorique mi-
raculo, Cruces radiorum lumine figu-
ratæ non Hierosolymis tantum, sed &
Antiochiæ, alijsque vicinis Urbibus im-
pressæ comparuerunt; (eidem Iuliano,
in extis animalium introspectis Cru-
cem coronatam apparuisse referunt,)
quas cum illucescente die Hebræi in-
tuen-

Cruces
apparitio
in vestib.
Hebræo-
rum.

tuentes, easquè nulla vi, vel artis industria eluere possent, multi metu & intimo mentis horrore perculsi Christum, quem blasphemis primò vocibus insectabantur, eum in vestibus suis iam impressum signatumque, DEVM constantissimè confiterentur; complures verò pertinacioris cervicis impetu abrepti, felicem, quæ ijs obtigerat sortem, retento Iudaismo infeliciter abiecerunt. Atque hoc pacto Iudæi, & Gentiles locum pariter, & inani laborè cæpta, iusto DEI iudicio in omnes terras dispersi reliquerunt; adeò ut verificatum videatur istud elegans S. Leonis pronunciatum: nullis artibus & technis, nullo crudelitatis genere destrui posse sacramento Crucis fundatam Religionem.

Anno 361. Iuliano Apostatæ fines Illyrici ingresso, fertur, inquit Sozomenus, vites post vindemiam circa virgiliarum occasum, vuis acerbis & immaturis onustas apparuisse, roremque tum in eius, tum in Comitum suorum vestes ex aere delapsum, singulis guttis signum Crucis impressisse, eiusque portentosi significationem hanc esse dicebant: Impera-

S Leo
Papa.

peratorem Iulianum immaturo ætatis
sue tempore periturum, Religionem
autem Christianam celestem esse, & om-
nes sacra Crucis Christi figura cum tem-
pore signandos fore; vaticinium euen-
tus docuit.

Anno Christi 353. in Monte Golgo-
tha, ipso die Pentecostes, lucidissimum
signum Crucis apparuisse, Sozomenus
testatur, quod tanto radiorum fulgore
omnia illustravit, vt omnes ex omnibus
Mundi partibus confluentibus homini-
bus in admirationem raperet, præsertim
cum in altissimo aëris loco quindecim
stadijs à terra distito suspensum hæreret,
ea potissimum de causa à D E O Opt.
Max. exhibitum, quod Constantius Cæ-
sar bellum aduersus Catholicam D E I
Ecclesiam gesturus, vexillum erexisset
impietatis, Christus, cuius maximè Di-
uinitas impetebatur, illud ipsum, quo
vniuersam cum impijs impietatem de-
bellaret, diuinum hoc signum supra san-
ctum Montem immensa claritate coru-
scum cælitus demonstrare voluit, illud
quod in mortali vita suis inculcarat, in-
dicans; *Confidite, ego vici Mundum*; rem
sanè

Crucis
apparitio
in Mōte
Golgo-
tha.

sanè euentus docuit, cum virtute Diuina tanto semper Ecclesia effulset gloriosius, copiosiusque effloruit, quo magis impiorum armis extincta putabatur.

Ex appa-
parenti-
bus Cru-
cib⁹ fau-
stum si-
gnum,

Anno 395. Arcadius Imperator cum arduum in fauorem Armeniorum contra Persas bellum indixisset, & iam coeuntibus in prælium militibus, incredibili mentis feruore arderent, ecce de repente aëreæ Cruces in vestibus patuere, luculentum victoriæ, qua contra hostes potiri debebat indicium: vnde & victor aureum numisma eodem Crucis signo expressum ad posteritatis memoriam transmisit. Ita *Prosper*.

Cruces
apparent
in vesti-
bus bap-
tizatorū.

Anno 419. quo multæ ciuitates villeque in Palestina terræmotu collapsæ sūt, eodem Christus Seruator noster supra Montem Oliueti de lucida sese nube spectandum dedit; quo viso auditoque multæ Nationes gentilitatis adhuc immerse tenebris, Christi fidem amplexate sunt, atque in singulis, mirum dictu, sacro baptismatis fonte ablutorum vestimentis & tunicis Crucis Christi imago expressa illicò apparuit. Quæ fusius Marcellinus in Chronico suo describit.

Anno

Anno 746. ann. 6. Constantini Copronymi Imperat. post exortam de repente formidabilem caliginem secuti sunt terræ motus horreni in Syria & Palæstina, hos excepit pestis inguinaria, ex Calabria & Sicilia originis suæ principia ducens, quæ Constantinopolim inuadens per triennium ita eam depasta est, ut penè in solitudinem redigeretur, repletisque cunctis monumentis, lacubus, hortis, vineis, ubi mortui sepelirentur, nullus superesset locus; grande prodigium! in vestimentis eorum qui inficiebantur lue, Crucum figuræ nullo sensibili motus vestigio impressæ cernebantur, & sic vitam omni medicæ artis industria irrita, finiebant; & cum irati Numinis vindictam cognoscerent, omnes Diuinam clementiam quibuscumque possent modis sollicitabant; solus Constantinus in solita sua pertinacia persistens, blasphemijs in DEVM Sanctosque, coelum & terram infestare non desisteat: quæ omnia fusius prosequitur *Theophanes*, & *Theodorus*.

Pestis
horreda
Constantinopolis

Anno 954. Ignis celitus demissus vestimentis hominum inhærebat sub forma

Cruces
apparent
Parisijs.

ma Crucularum, à quibus ij solum liberabantur, qui ad Ecclesiam S. Mariæ Parisijs se reciperent. Ita Luitprandus, & Leo Ostiensis in suis Chronicis.

Anno Christi 958. Regni Ottonis Magni Cæsaris an. 22. in hominum vestibus Cruces apparuerunt, compluriumque vestes veluti lepræ & impetiginis sanie consperse, infectæque maculis videbantur. Quo spectaculo omnes ex malorû impendentium veluti omine quodam, incredibili formidine perculsi, ad irati Numinis iustitiam salutiferis pœnitentiæ operibus mitigandam confluerunt. Vide Trithemium de Monasterio Hirsaugiensi.

Prodigio
sa Crucû
apparitio
in Hispania.

Anno 1295. In Regno Castellæ duos insurrexisse Pseudopphetas religione Iudæos, testatur Liber, qui inscribitur Fortalitium fidei; hi cæteris Iudæis vltimum suæ redemptionis terminum vaticinati, vltimum quarti mensis prædicti anni dié assignauerant; vnde Iudæi spe ferebãtur, indicta die sese, quod tot annorum sæculorumque interuallis vnicè expectauerant, à DEO redemptionis signum habituros. Quarè consuetis

fuetis Synagogæ cerimonijs sese expian-
tes, ieiunijs eleemosynisque exoptatum
à DEO promissum sibi signum ope-
riebant; Appropinquante verò die om-
nes ad Synagogam, candidis pretiosis-
que, quibus quisque poterat, induiti syn-
donibus, more in solempni Expiationis
die ipsis solito, concesserant. Et eccè de
repentè Diuina vtique dispensatione
consilij non ijs duntaxat, quibus indue-
bantur syndonibus, sed & in ijs quoque
quæ domi asseruabantur, Crucis signa
apparere; Quorum prodigioso spe-
ctaculo nonnulli quidem pauore corre-
pti opus dexteræ Excelsi altius contem-
plantes ad Orthodoxam fidem transie-
runt, alijs durioris ceruicis, quod arte
diaboli id contigisse dicerent, in solita
mentis contumacia perseuerantibus.
Hanc historiam Alphonsus Spina medi-
cus Iudæus huic miraculo præsens vo-
lumine integro contra Hebræos, quod
de Bellis Domini inscribit, comprehen-
dit, quo plures deindè ex eadem Hebræo-
rum secta conuicti, Christianam Reli-
gionem amplexi sunt.

Anno 1500. vti Spansheimense Tri-
themij

Conuer-
sio Iudæo-
rum.

Trithe-
mius de
Crucum
apparitio-
ne.

themij Chronicon testatur, nouo prodigio, Cruces in lineis vestimentis hominum, in indusijs peplisque mulierum, in mensarum mappis & lintheaminibus, non solum in ijs, quæ in quotidianum usum cedebant, sed & ijs, quæ cistis reconditorijsque inclusa nulli aeris influxui exposita videbantur, in altaribus quoque pallisque eorundem sæpe sæpius apparuerunt. In Spanhemensi Monasterio vicinisque locis primum visæ, inagno omnes timore ac horrore perculerunt, tam repentina natæ genesi, vt in Ecclesia, dum Salue Regina à Monachis cantaretur, ad 30. homines, qui sine Crucum signaculis Ecclesiam ingressi fuerant, iam innumeris signati Crucibus exirent: Nec hic desijt Crucum apparitio, siquidem in Crucenaco alijsque villis circumiacentibus, deindè Mogutiæ, Bingæ, cæterisque ad Rhenum oppidis visæ animos mortalium mire consternabant. Erant autem Cruces paruulæ & confusi coloris, ac si pannus pinguedine quadam mixti coloris esset inunctus, nec poterant vlla lotionedeleri; sed post nonum, aut decimum diem

diem per se deficientes euanuerunt :
Ostentum fuisse diuinitus expressum e-
uentus docuit ; siquidem post biennij
decursum magna secuta pestilentia Vr-
bes hominibus , Prouincias incolis vi-
duauit .

Admiratione digniora fuerunt , quæ
anno 1500. in Leodiensi Diœcesi visa
sunt, quemadmodum ex litteris Episco-
pi ad Maximilianum Cæsarem ea de re
datis patet ; nempè à festis Paschalibus
illius anni, singulis diebus diuersis in
locis apparuisse publicè & inopinatè seu
in Ecclesijs, seu in plateis, aut domibus
aut etiam cubiculis signum dominicæ
Crucis perfectū iam, simplex, modo etiã
duplex , aut cum minoribus etiam ad
latus Crucibus in formam scutarij typi
Regni Hierosolymitani, nigrum autem
& rubicundum , ita vt in aliquibus ve-
rus sanguis effusus videretur ; apparuisse
autem vt plurimum supra capita mulie-
rum & maximè puellarum in summita-
te pep̄li. Mulierem quandam 22. anno-
rum , cum eiusmodi Crucem in pep̄lo
animaduertisset sanguinolentam, terri-
tam cum reuerentia pep̄lum illud loco

In Leo-
diensi.
Diœcesi.
Crucum
apparitio

Mirus e-
uentus.

B

mun-

mundo reposuisse, aliudque capiti imposuisse, in quo mox similis Crux apparuit, adeò vt mutatis nouem dierum spatio tredecim peplis in singulis idipsū videre contigerit: Dum aliquando nonnulli ea de re cum illa colloquerentur, de repente in eius mento visam esse Crucem latitudinis vnus digiti, coloris, & saporis mellei; cumque ad astantium monitionem manū admouere voluisset, apparuisse etiam in ea similem Crucem, atque vtramque post duas horas disparuisse; apparuisse deindè super eandem varia alia signa ac nonnullos characteres & in mariti indusijs Cruces sanguinolentas; monitam mulierem à Parocho ad Ecclesiam se conferret, paruisse, & docto Theologo peccata sua confessam esse, ac nihilominus ad peplum capitis erupisse tantam sanguinis copiam, vt in extremam vsq; fimbriam deflueret, quæ & in figurâ Crucis se amplificabat, ita vt attrectatus digito adhæreret in presentia Episcopi, qui ibi erat. Hęc Naucleus. De hisce prodigiosis Crucibus, elegans sane poema, Maximiliano Cæsari inscriptum edidit Franciscus Picus Comes

Comes

Comes Mirandule.

Anno 1501. denuò per Germaniam Cruces sanguinolentę in hominum vestimentis, instar guttarum sanguinis de coelo delapse apparuerunt.

Crucium
nouum
prodigiũ
per Ger-
maniam.

Anno Christi 1550. vti Spanheimense Trithemij Chronicon testatur, Cruces sanguineę varijque characteres in peplis mulierũ apud Leodienses & Traiectenses ad Mosam apparuerunt, quę subito ex aere in conspectu virorum fide dignissimorum lineis panniculis impressę, nullum non summa admiratione compleuerunt; Intererat inter alios Matthæus Herbenus, Ecclesię Leodiensis S. Seruatij presbiter, qui tam insolito & repentino prodigio perculsus, luculentum de ijs tractatum edidit.

Parisijs anno 1588. (vti mihi retulit Eques Valeranus Gallus ἀναστ 45) similes Cruces in stropholis, linteisque repentina comparitione visę sunt; secuta sunt mox horrida bella, fames, pestis.

Anno 1660. Tandem vltimis hisce temporibus, dictum Crucium ostentũ, & Neapoli comparuit. Nihil igitur restat, nisi vt de harum similibusque ori-

B 2 gine

Protesta-
tio Au-
thoris.

gine, causis, & significatione imposte-
rum nostrum decurrat ratiocinium; ut
quid de ijs sentiendū sit, patefiat. Quod
antequam faciam, protestor in hisce
prorsus nihil me, quod aut pietati Chri-
stiane, aut timori DEI in animis ho-
minum concitando præiudicio futurum
sit, asserturum; neque proprio me fretum
iudicio quicquam dicturum, quod SS.
PP. Theologorumque vnanimi doctri-
ne non usquequaque consentiat. Neque
enim facile negarim applicationem sin-
gularem, ut plurimum causarum natu-
ralium ad formationem huiusmodi Cru-
cium concurrere, quæ ab ipsis causis
naturalibus adequatè non pendat; &
valde probabile est, sæpe Angelorum,
vel dæmonum operam interuenire.

PARS

P A R S S E C U N D A

P H Y S I C A .

C A P V T I .

Necesse est, subinde prodigia apparere.

AN T A est Diuine clementiæ magnitudo, vt dum vel maximè mortali-um vlciscendis sceleribus incumbit, tum vel maximè misericordiæ finum aperire videatur; minatur vt parcat, vt emendet verberat, vt profit, occidit, vt sanet vulnerat; quod tum potissimum manifestum fit, cum librum illum, vti est apud Ezechielem foris, & intus scriptum, cui titulus Lamentationes, Carmen, & Væ, explicat; Per librum hunc arcanis ac hieroglyphicis Diuini nutus symbolis notisque insignitum, certè nil aliud fortassis allegoricè, quam vasta Mundi machina præter alios

B 3 fen-

sensus Sac. Scripture proprios innuitur ;
 in qua coelum horrendis phasmatum
 monstris veluti querulum suas contra
 mortales exponit lamentationes ; inso-
 lita elementorum ignis , aeris , & aquæ
 commotio , Montium terrarumque in-
 cendia , aquarum inundantium fragores ,
 ventorum aerisque exagitati ominoso
 sibilo & murmure formidandū carmen
 præcinunt ; Tellus tandem prodigiosis
 motibus dum susque deque vertit om-
 nia , dum infandos monstrorum partus
 producit ; dum in politico statu incredi-
 biles tum perturbationes , tum immuta-
 tiones exhibet , Vt illud malorum om-
 nium calamitatumque Iliadem signat.
 Coelum librum esse in quo omnium re-
 rum futurarum euentus Diuina manu
 descripti sint S. August. in illud Isaiaë :
Cæli sicuti liber complicabuntur , docet ;
 Imo Pradus in Ezechielem cap. 2. ex-
 pressè dicit . Librum hunc foris , & in-
 tus scriptum coelum esse , idque ex au-
 thoritate S. Ioannis in Apocalypsi vbi
 liber producitur 7. prænotatus sigillis ,
 quorum sextum ita describit . *Sexto*
sigillo libri , *Apostolus indicat Mundi or-*
 di-

dinem perturbatum, quo non unius, aut alterius significatur interitus, sed Vniuersi totius consummatio, denique maiorum omnium colluuius, & cataclysmus, non immixtus, sed potius effusus super terram consequitur. Quæ quidem uti rarò accidunt, ita quoque homines docere videntur, ut mentem quandam supramundanam, omni natura superiorem, infinita prouidentia suæ dispositione omnia in omnibus moderatricem cognoscant, ne ut nonnulli stultorum, quorundam Philosophorum more, opificem suis operibus ex immutabili necessitatis lege, atque ineuitabili factorum violentia alligari existiment Epicuri de grege porci; sed mentem liberrimam, quæ uti ex abyssi nihilo condidit omnia, ita & eadem conseruat, mutatque pro arbitrio, vires intendit aut frangit, subindè quoque alias omninò facit esse. Ut vel ex hoc capite plurimùm mortalibus conducat prodigiorum apparitio, ut circa res optata prosperitate iuuentibus obiecta formidine, plus æquo audax animorum retunderetur insolentia, ac timore DEI perculsus subsideret fastuo.

B 4 fus

sus mentium tumor ; atque hoc pacto ærumnas inter viteque calamitosæ reciprocos æstus se quisque continens, fiducia suam spemque vnicam in sola illa Diuini Numinis prouidentia , in cuius voluntate vita & mors, prospera & aduersa, disparesque humanarum sortium vicissitudines repositæ sunt, collocaret.

Quamquam verò ea, quæ semel mens opifex rebus infusa produxit, pro miraculis, prodigijs, ac primis diuinorum operum signaculis meritò æstimanda sint, neque quicquam tam sit vile & exiguum, quod Omnipotentis Numinis gloriam non attestetur; hæc tamen omnia iam propè vulgata consuetudine ab illa prodigiorum classe eximimus, tum quod constanti serie à Mundi incubabulis acceperint semel, in eodem perseverent: Quamuis & hæc, vti ex insita vnicuique admirandarum virium indole homines admiratione veluti attonitos reddunt, ita ab iisdem faciliè inter naturæ numerentur prodigia, quod raræ, sublimes, & efficaces, quod haud infrequenter portentis veris causam & fomitem administrant, & insensibili natu-

re

Om nib⁹
quidpiã
Diuinũ
inest.

re gremio ceu forme externe in suis subiectis sedibusque contineantur . Quare ad ea iam, quæ propriè ostentorum miraculorumque nomine gloriantur, calamum conuertamus; quæ ad triplicis generis differentiam reuocari possunt. Prioris generis sunt illa, quæ in sola DEI voluntate extra omnem causarum naturalium concursum, reposita sunt; cuiusmodi plenæ sunt vtriusque Testamenti paginae . Secundo loco illa sunt prodigia, quæ Angelorum doemonumque ope vt plurimum peraguntur, atque sine naturæ concursu confici nequeunt. facillimum autem naturis liberioribus fuerit, vt ex ambientium elementorum coniugio, quodcunque libuerit, cogant vel in horrendas ac plenas formidine formas, aut metamorphotica quadam potentia in diuersorum animalium se transforment spectra, quam lycanthropiam veteres vocare solent; quamuis sine spermatica virtute vix aliud, quam figuram superficialiam præstent, sine permissione verò nutuque Diuino efficere queant nihil; per hos enim vt bona dare, mala infligere solet, ita tanquam

Angelo-
rum de-
monum-
que po-
tentia.

Dui-

Diuinæ voluntatis executoribus, nunc
 ad hæc, nunc ad illa priusquam fiant,
 per nouas ostentorum geneses porten-
 denda & præsignificanda vtitur. Susci-
 piunt hoc negotium summa promptitu-
 dine tutelares rerum Genij Agathangeli,
 qui generis nostri quadam cognitione
 nobis nil nisi bonorum cœlestium afflu-
 xum precantur; & si quandoque mor-
 tale genus à DEI monitis præceptisq;
 exorbitauerit, miseri protinus haustas
 à suprema mente imagines, rerumque
 futurarum ideas, vt cum Platone loquar
 in naturæ rebus veluti in paginis qui-
 busdam pingunt, vt his lectis moniti,
 protinus de anteaactæ vitæ criminibus
 cogitemus periculi magnitudinem ex-
 pendamus prius, quàm ea sensu expe-
 riamur, admonitiones consolationesq;
 in sacris obuias in memoriam reuocatas
 intima mentis trutina ponderemus, ma-
 lorum denique tela priusquam oppri-
 mant, conuersione ad precas, charitatis
 & pœnitentiæ operibus mitigemus; fin-
 minus, omnem necessitatem sortemque
 humanam vna cum ipso DEO animi
 quadam concentricitate & patientia
 supe-

superemus. Tertiò sunt ipsius puræ naturæ prodigia, quæ uti à Diuini Numinis prouidentia dependent, ita in certos quoque fines (cum DEVS ac naturam nil frustra agant,) directa sũt, dispositaq; & luculenter ostendunt, DEVM Opt. Max. penes se aliũ habere ordinem prouidentia nobis occultum, cui sæpè consentiat ordinis characterismus mundanis rebus infusus, sæpè plurimum discrepet, propter hominum necessitatem, atque ut Diuinæ gloriæ maiestas libera, nullis naturæ alligata vinculis, nullis circumseptis carceribus demonstratur, atq; adeò nihil in Mundi prodigijs effectibus fortuitum, nullum etiam naturæ plasticæ seu formatricis erratũ propriè censerì debeat; tametsi enim vtrũque nostri comparatione tale quid videatur, ipsa tamen Diuina mens & certo fine, & instrumentis ceu medijs illi conuenientibus agit, maximèque ordinata incedit via, secundum intelligibilis Mundi altissimas rationes; natura enim mutationibus obnoxia illi obtemperans, etsi iuxta inferioris Mundi speciem à solita lege deflectat, rapitur tamen Diuini spiritus

Naturæ
prodigia
quæ t

Nil fortè
itu & ca-
suale in
rebus.

Origo
malorū
omnium
ex pecca-
to origi-
nali.

tus vi, iam seipsa propè diuinior facta,
quippe quæ legi antiquiori manum por-
rigens toti se subijciat totam, fatoque cō-
spicuo diuinæ illius prouidentiaē fatum
augustius multò sublimiusque esse demō-
stret: Si enim aurea illa sublunarium
substantiarum catena per mortalium de-
licta non ante conuulsa, veluti abruptis
ansulis interrupto rerum ordine dissiluis-
set, suum quæque conuenientem in vni-
uerso locum seruarent, atque absque vlla
ἀταξία postrema prioribus, tam in effe-
ctum, quàm causarum genere consenti-
rent. Veruntamen ex natura Angelica
superbiaē scelus ceu coniuratione in
DEVM facta, tandem ad homines di-
manauit; vnde solutus illicò ordo ille
DEVM inter, Angelos, Orbemque
sublunarem Vniuersi faciem præcipua
ornamenti & decoris portione spoliauit.
Nam vti S. Augustinus, Bæda, Basilius,
Rupertus docent; vniuersam naturam
per protoplasti peccatum vitiatam fuisse;
præter materiem itaque propria quadam
insolentia deprauatam, recessuque ab
vno in multitudinem, coinquinatæ pri-
mum in nobis diuinior mentis portio, cui
acces-

accessit imaginationis absurditas, appetitionum aliorumque affectum *ἀμερεια*; vnde morbi paulatim in generationis vitia pullularunt. Atque in hoc nonnullis probabile forsitan videbitur, cur post horrendos & insolitos cœli monstruosos vultus, atque in terra post ingentes terræmotus, hiatus, voragines, atque prodigiosas, quæ ex visceribus terræ expirant halituum aporrhæas, inexpectatæ ruinæ veluti per signa signatæ, & per ideales notiones ideatæ mox consequantur; inter quæ cum maxima admiratione dignissima sit Crucum illarum in linteis vestimentisque hominum apparitio, de earum causis & rationibus, & cui prodigiorum generi potissimum accensenda sint, ea qua fieri potest, diligentia, & quantum ingenij nostri imbecillitas permittit, ratiocinabimur.

CA-

CAPUT II.

De causis & origine prodigiosæ Cru-
cum apparitionis.

IN præcedenti capite fusius forsân ,
quàm par erat , ostendimus , nullum
è Naturæ visceribus adeò rarum , insoli-
tumque effectum oriri , qui non Diuinæ
providentiæ connexus , in vltiores eos-
que abditissimos fines , tum in totius
Mundi , tum humani generis bonum co-
ordinetur ; atque adeò nemo sibi persua-
deat velim , DEVM semper absoluta
& immediata potentia , sed vt plurimum
mediante causarum naturalium concur-
su in ijs , quæ diuinius quid sapiunt , pro-
ducendis operari . Quibus præmissis , iam
tandem propositum nobis argumentum
propiùs discutiamus .

DEVS
vt pluri-
mum
côcurrê-
tib⁹ cau-
sis natu-
ralium .

Incendiũ
Vesuij
eiusque
definitio.

Anno 1660. tertia die Iulij , circa pri-
mam crepusculi illucescentiam , in Monte
Vesuvio fumus igni mistus prima dedit
tempestatum , calamitatumque secutu-
rarum præludia , fumus in pini morem
attenuatus , tantum paulatim incremen-
tum

tum cepit, vt ad 300. millia passuum, vt
obseruatores referunt, eiaculatus in al-
tum, coelum terræ miscere velle videre-
tu; quem è vestigio ingens igneorum,
globorum eructatio excepit, hanc sub-
terraneum murmur, horrendi tonitruum
instar fragores, coruscationibus fulmi-
nibusque vna iuncti secuti, magnam are-
næ cineritiæ subnigri coloris copiam effu-
derunt, quæ humidioris substantiæ pri-
ma quidem fronte videbatur, at mox
Sole exsiccata in candidum floccis gos-
sypij haud absimilem vertebatur colo-
rem, luculentum sanè nitrosæ, salinæ,
sulphureæ & bituminosæ miscellæ in-
dicium.

Hiscè reiectamentis, consequentibus
diebus vsque ad 10. Iulij tam noctu quàm
interdiù mons sæuire non desijt, tanta
vehementia, & tam incredibili fumi sa-
xorumque prægrandium copia, vt mons
eructasse montes iure dici potuerit, quo-
rum continuò incremento ambitus eius
longè latèque exporrectus ita effloruit,
vt niue contactus videretur. Non desti-
tit hic portentorum modus; Sole inter-
eà Leonem subeunte in lineis hominum
vesti-

Crucum
in vesti-
mētis ho-
minum
appasitio

vestimentis summa omnium admiratione paulatim Crucum phasmata obseruata fuerunt, abdita quadam vi ita ijs impressa, vt non naturæ industria, sed occultioris cuiusdam manus penicillo adumbrata viderentur; ad quorum conspectum, ex rei nouitate omnium mentes stupor cœpit, stupor publicam admirandi Phœnomeni famam concitauit, fama volans vniuersam denique Italiam compleuit. Naturæ intenti studijs curiositatis stimulo agitati, De prodigiosis Crucibus, quâ literis, quâ academicis consultationibus multum inter se contulerunt.

Variz de
Crucib⁹
opiniones

Dici vix potest, quàm varia variorum de huius portenti causis iudicia fuerint opinionefque; dum nonnulli Phœnomeni causam ex occultioribus astrorum influxibus deriuantes, Astrologica notitia se penetrare posse arbitrabantur; Quidam ad commune illud ignorantia, occultarum inquam qualitatatum asylum confugientes, id inter naturæ paradoxa adnumerantes, satisfactum sibi esse putabant: Non deerant, mediam carpentes semitam, qui excessum vtrorumque ben-

ni-

nigniori interpretatione moderarentur. Hac ingeniorum velitatione, tandem & ego multorum tum Romæ, tum Neapoli precibus sollicitatus, meumque de negotio oppidò perplexo, & multorum opinione impenetrabili, iudicium dare iussus, hoc breui ratiocinio parendum duxi; in quo si scopum attigisse non videbor in argumento saltem difficili; Lectorem non tam præstitam operam, quàm conatum in laudis parte repositurum confido.

Totius igitur quæstionis cardo in hisce tribus potissimum versari videtur. Num Crucum huiusmodi portentosa, apparitio sola DEI voluntate, omni naturæ potestate semota; an ex causis naturalibus suam traxerit originem; an Angelicis expressæ penicillis Diuino accedente nutu comparuerint. Quæ omnia nobis iam elucidanda supersunt. Si prius admittamus, iam hoc ipso omne susceptæ disceptationis nostræ filum intercedi necesse est, cum posita sola DEI & absoluta potestate, otiosum superfluumque sit omne de Mundi natura, eiusdemque partium ratiocinium. Si verò Aga-

C

than.

Verū apparitio hæc fuerit miraculosa an phycis causis adscribenda.

thangelorum ope facta asseramus, in idem recidimus, cum ijs in mirandis naturæ effectibus, vti suprâ diximus, nihil denegatum videtur. Restat itaque num. Phœnomenorum hoc $\sigma\tau\alpha\upsilon\rho\acute{o}\tau\upsilon\pi\omicron\nu$ Naturæ viribus exortum sit, examine-

Natura
stupendo
rū opera-
trix.

Nemo nescit miras naturæ vires, nemo prodigiosos in omnibus entium corporeorum ordinibus passim occurrentes effectus non obstupescit; quos tamen si quispiam in solam primam atque vniuersalem rerum causam coniecero; is vtiq; omnium philosophorum sententiæ contrarius, interrupto Vniuersi ordine, secundarum causarum concursum destrueret, quod tamen sanę mentis philosophū absit, opinari: Indidit enim omnium opifex suas rebus singulis vires eeu dotes quasdam earum conseruationi consentaneas, quibus naturę quodam instinctu, tum ad prosecutionem boni, tum ad contrariorum fugam veluti necessarijs vtuntur. Quæ tametsi arctos cognitionis nostræ limites excedant, nouit illa tamen, quid & quomodo operetur, nouit illa rerū consensus dissensusque

que, lites & amicitias, similiaque rerum iurgia tam apto coniugio attemperare, tam sagaci consilio in pacis unionem connectere, ut ex pacto hoc inter se dissidentium dissimiliumque rerum foedere non possit non in portentosos ac miraculis haud absimiles effectus prodire; qui utique tantò erunt diuiniore, quantò specialius DEI imperium huiusmodi paranymphe naturæ adaptationi, siue ad decorem vniuersi, siue ad præsignificandum quippiam, accesserit. Mirantur multi inexplicabiles thermarum fontiumque proprietates, peregrinas animalium, plantarum, fossiliumque virtutes altum suspiciunt, quæ etsi humano ingenio vix comprehendantur, miracula tamen, & quibus diuinum quid inexistat, a nemine afferuntur; Quare? Quia rara non sunt, sed passim obuia; quia non noua, sed quæ sicuti perenni virtutum propagine in mortalium emolumentum continuantur, ita quotidiano penè usu viluerunt. Rursum sublatis in coelum oculis mox ac in inaccessis coelorum theatris, noua prodigiorum spectacula, nouas faces conspexerint; miracula clamant

Virtutes rerum naturalium passim obuias cur non ita mirètur homines.

ostenta ingeminant, prodigia pronunciant, concinnum tamen coelestium corporum ordinem, inexplicabilem motuū harmoniam, influxuumque energiam minimè mirantur, certè non alia de causa, nisi quod hæc frequenti viluerint experimento, illa vti infolita inuisaque sunt ita diuinius quidpiam intra se continere censeantur. Idem prorsus contingere videtur in hoc præsentis Crucum Phœnomeno, quod raritate sua non mortaliū duntaxat obstupescit animos, sed & quot dierum curriculis spectandum se præbuit, tot nouos prophetas excitasse dici potest, qui ex ominoso Crucis hieroglyphico, nescio quasnam calamitates haud Vrbi tantum Neapolitanæ, verùm & toti terrarum Orbi prædicere, non sunt verecundati. Nos neglectis hisce nænijs, primò earundem originem, deindè quoque prognoseos rationem assignare conabimur.

Quod antequam faciamus, & vt maiori cum cautela in negotio multorum falsa relatione intricato procederemus, ad Prouincialem Neapolitanum Societatis nostræ, P. Ioannem Rho, virum
iam

Superstitione diuinationes,

iam fama librorum notum, & omnigenæ literaturæ peritissimū arbitrum scripsimus, ut fidelem & sinceram nobis omnium eorum, quæ in Crucum apparitione obseruata fuerant, symptomatum informationem transmitteret, quod & per Patrem Ioannem Baptistam Zupum insignem Soc. nostræ Mathematicum ea, qua solet, cura & sollicitudine præstitit, quam & hic verbotenus ex Italico idiomate in Latinum conuersam apponendam duxi.

Vera, & fidelis omnium eorum, quæ
Cruceum prodigiosarum Phenomeno
à curiosis rerum naturalium ex-
ploratoribus à 16. Augusti vs-
que ad 15. Octobris obser-
uata fuerunt.

RELATIO.

Loca
in quib'
Cruces
apparue-
runt, cir-
ca Nea-
polim.

POST Vesuviij incendium spectabantur
aliquæ stelle seu Cruces; Dicam
primò de ijs, quas proprijs oculis in Octa-
uiano, & Somma intuitus sum, & postea
de ijs, quæ relatione aliorum percepi. Com-
parent hæ Cruces in pannis lineis, videlicet
in manicis indusiorum, & potissimum in
feminarum semicinctijs, quæ aëri diutius
exposita fuerint, uti & in velis, quibus ca-
put cooperire solent; Item in ea linteaminũ
parte, quæ à culcitrīs reclinantur supra le-
cti stragula; in collaribus quoque puerorum,
mappis altarium, in lineis Clericorum in-
ducentis, quas cottas vocant, & similibus;
a personis fide dignis mihi relatum fuit, visas
fuisse supra carnes, supra granum vuae, &
supra

supra pomum persicum, supra sericeas telas, & quamvis rarè, supra lineam telam cistis inclusam. Imò ex literis 6. Octobris datis unius è Patribus Lupiësis Collegij vulgo Lecce, autoritate conspicui, intelleximus, id quod sequitur: lam duo, inquit, aguntur dies, cum eccè in genu ancillæ Syndici Lupiensis urbis Crux apparuit, qui visæ rei prodigio territus statim Magistratum convocavit, determinavitque, ut columna honori S. Orontij destinata è vestigio erigere-
tur; unde heri ad sonum campanæ locus fundæ columnæ destinatus excavatus fuit; dicunt autem præter hanc Cruces alias complures in manicis indusiorum visas fuisse.

Forma Crucum varia est: ordinariæ sunt due lineæ rectè se intersecantes, in puncto intersectionis nonnihil grossiores, quæ tamen postea ad ultimos terminos paulatim attenuantur, uti in figura 1. comparet; nonnullæ sunt subtiles & perfectæ, ut 2. quedam ad macula morem grossæ, ut 3. aliquæ longæ tres digitos ut 4. aliæ mediocres & minimæ, ut 5. & 6. Quedam in transuersum productæ, due in unum coniunguntur ad formam Crucis Carauaccensis, uti 7. Aliæ tribus solis lineis seu brachijs constant,

C 4 quorum

Forma
Crucum.

40 Pars II. Physica;

quorum unum in transuersum porrigitur, ut 8. & 9. Aliae ad terminos bifurcatae, ut 10. visae sunt & plures, in unum veluti coaceruatae, ut 11. Aliae sine brachijs ad formam monticuli, ut 12. vel simplici macula expressae, ut 13. figurae sequuntur.

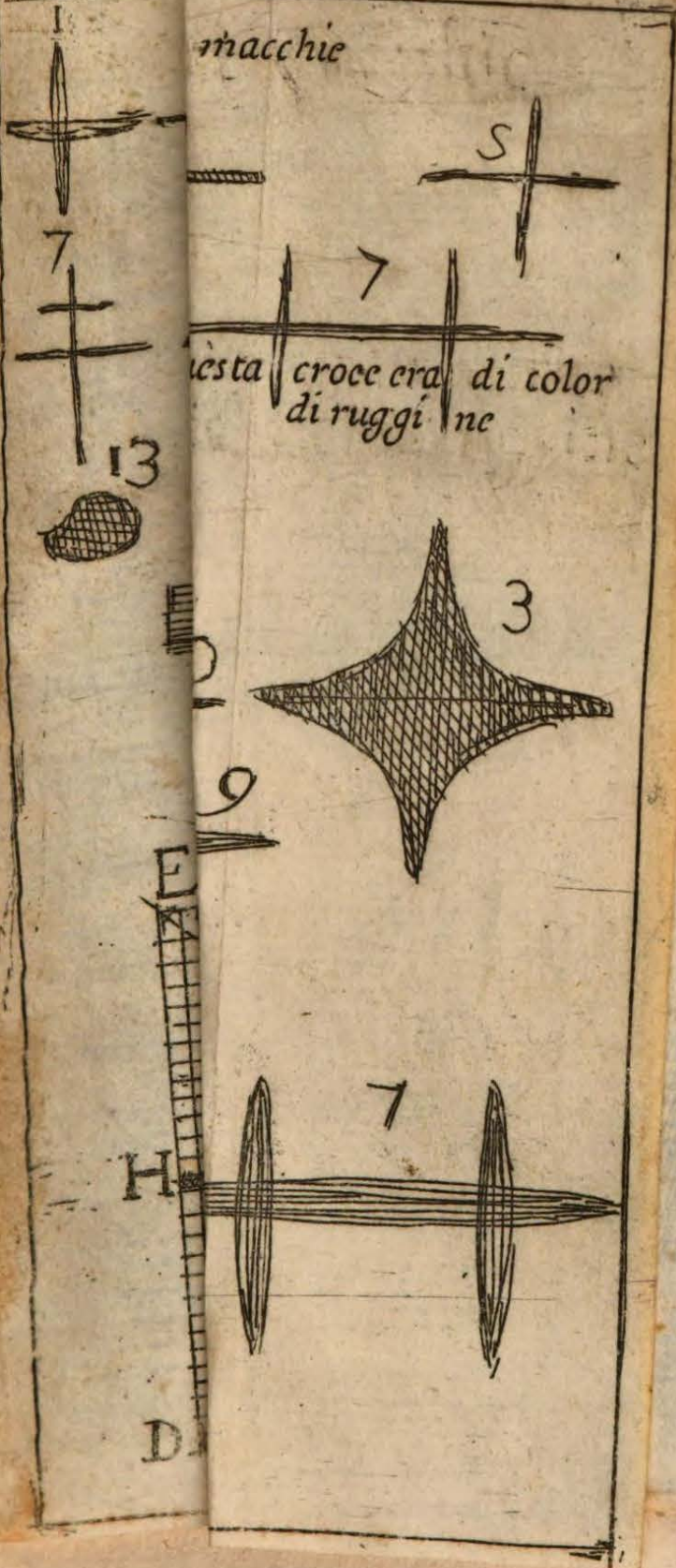
Color quo tinguntur, omnibus ferè communis, est cineritius, aut etiam quasi adipe quodam dilutus; duas solas me vidisse memini, colore veluti ærugineo tinctas, quae perfectam tamen Crucis formam exprimerent, Neapoli, Nola, atque in alijs partibus visae sunt coloris plumbei. Exterguntur verò non aqua simplici, sed smigmatis, quem saponem vocant, dilutione; quaedam sponte euanescent intra decem aut quindecim dies, aliae tardius. Obseruaui in vna mappa altaris alijsque pannis nonnullas, quae integro mense, etsi non nisi sub obscuri coloris vestigio durarent.

Duratio Crucum. Numerus horum est inexplicabilis; Ego solus in vna mappa altaris ad 300. circiter, & in altera mappa altaris S. Marthae in Castello Maris, quae radici Montis Vesuuij adiacet, ad 27. in linea quoque manica foeminae cuiusdam 15. in alijs quoque nunc 12. iam

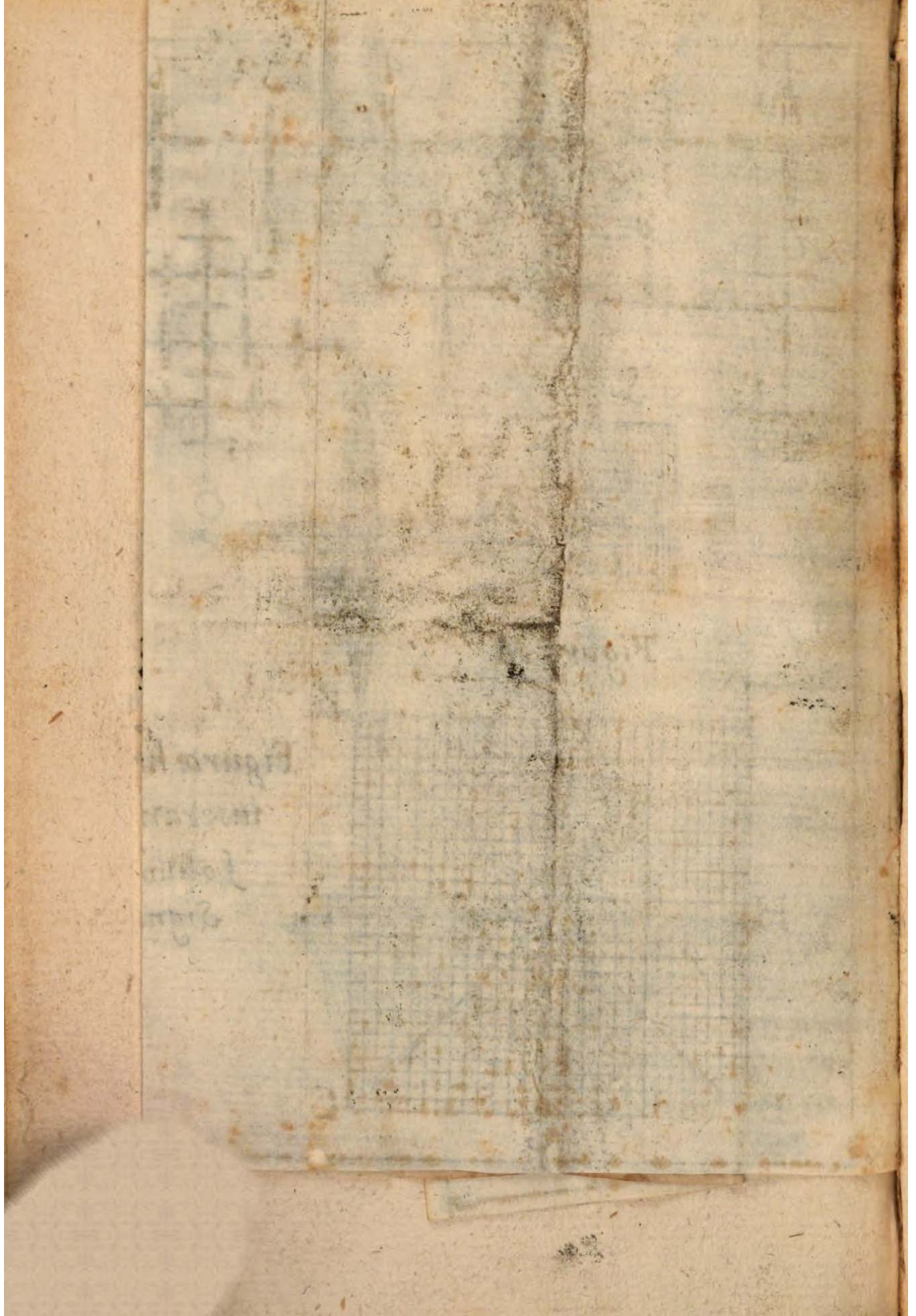
iam

macchie

questa croce era di color di ruggine

iam 16. modo 40. quemadmodum & in col-
lari unius pueri octo dinumeravi.

Nescitur præcisè dies, quo nasci ceperint.
In Turri Græca, Nocera, Bosco, S. Stepha-
no, Somma & Octauiano circa 16. Augusti
diem visæ sunt primum; At Salerni in S. A-
nastasio, in mappis altaris S. Marie del Ar-
co; Neapoli, Portici, Nole, Catanzarij in
Calabria, Lupijs, & Hydranti in Apulia,
visæ sunt primum circa principium Septem-
bris; Octauiani, Sommæ alijsque circum-
iacentibus locis dicta phœnomena paulatim
deficientia circa finem Septembris rarè vi-
debantur; in alijs partibus denuò instaura-
bantur; verùm circa medium Octobris sen-
sim euanescentes, omnes ad unum disparue-
runt.

Ex hac relatione fat probabiliter pa-
ret, hæc Phœnomena nil aliud fuisse,
quàm vaporem ex reiectamentis Ve-
suuij natum, quod tum ex varia figura,
numero, colore cognosci potest, vti iam
iam singula physiologica rationis truti-
na ponderantes ostendere conabimur.
Dum hisce inuestigandis ardentius infi-
sterem, measque rationes peritioribus
Patribus examinandas præberem, è qui-
bus

Initium
apparet.
Crucum.

Quam
ex causa
Crucis
originem
habue-
runt.

Romæ
pariter
visæ,

bus vnus non tantum meis argumentis
subscripsit, sed & huiusmodi stellas lin-
teis impressas etiam hic Romæ monstra-
re se velle asseueravit, meque earum
spectandarum desiderio estuantem pro-
tinus in Nosodochium abduxit, in quo
in lineo stragulo viridi colore tincto tres
sublutei coloris Cruces ostendit, quam
figura S monstrat, miratus euentum
rei, statim infirmorum curatorem ac-
cersiui, obnixè rogans, vt ex quonam
liquore dictæ Cruces impressæ cerne-
rentur, assereret: Respondit, felium
noctu stragulis incumbentium vrina ex-
pressas esse; addiditque nil mirum esse,
sæpè sese huiusmodi intra lectos reperis-
se, & vt id verum esse demonstraret,
nos vnà cum Medicis tum fortè obuijs
intra cubiculum senis octuagenarij du-
xit, stragulum lecti arripuit, & in eo
pulcherrimam Crucem, prorsus siue
colorem, siue figuram spectes Neapoli-
tans simillimam expressam, omnibus
qui præsentibus, erant, ad spectaculum
veluti attonitis ostendit, quam postea
plerique curiosiores vix ad satietatem
contemplari potuerunt: Deindè post
ali-

aliquot dies, nouam se inuenisse dicit in sudario, quo vnus è seruis nostris febris detentus vsus fuerat; quam in hunc vsq; diem curiosis ostendo, eiusquam literas **NO** demonstrat, magnitudinis; euulgata deindè Crucum famà, venerunt ex Collegio Germanico, qui assererent, in mappa altaris sacelli domestici, quatuor similes impressas spectari, tametsi fortè in aliquo casu extra phœnomenon publicum. Hisce non absimile quid præterlapso anno mense Decembri Viterbij in Ecclesia Collegiata S. Angeli accidisse audio. Lampas enim nescio quo casu rupta, aspergine oleacea totam irrorarat altaris mappam. Vnde posteris diebus quot guttæ, tot Cruces diuersę magnitudinis iuxta liquoris quantitatem in sacro altaris apparatu comparuerunt. Quas Dominicus Magrius dicte Collegiatae Theologus & Canonicus, cū alijs compluribus eiusdem Ecclesię sacerdotibus non sine admiratione proprijs oculis se vidisse ad me scribit; ac velutis rem publica fama passim notam mihi Romæ coram etiam oretenus postea exposuit. Quin & liquorem arte chymica præpara-

tum

tum fuisse refert in epistola quadam ad me data supramemoratus P. Zupus, qui aspergine in lintea diffusus, in innumeras mox Cruces sese transformavit. Quod itaque ars Naturę simia adeo scitè & dextrè præstare potest, id certe prototypæ Naturę minimè denegatum esse is solus nescire poterit, qui admirabilem Naturæ potestatem ignoravit.

Protesta-
tio Au-
thoris.

Verùm antequam ad causarum enodationem procedamus, protestor semper, quod & tamen hoc phænomenon publicum & integræ regioni alicui commune, purus naturę effectus sit, nil tamen impedire, quò minus DEVS Opt. Max. vti vniuersos naturæ effectus providentiæ suæ complicatos habet, itaque quoque subinde ijs ad quidpiam mortalibus significandum vtatur, quemadmodum fusè in sequentibus docebimus. In particulari tamen aliquo casu Cruces huiusmodi nil prorsus portendere asserimus, tantumque significare, quantum quælibet maculæ ex disposito humani corporis vapore linteis impressæ, nescio cuius dellescentis intus putredinis indices portendere possunt. Sed iam ad
fin.

singulas hucusque adductorum symptomatum causas & rationes reddendas calamum conuertamus .

Tria potissimum ad hoc phoenomenon constituendum concurrerunt . Primò , Mons ipse varia mineralium foetura grauidus , quæ vehementi adusta incendio , & in vnam conflata massam , miram variamque differentium formarum indolem sortita sunt ; Montis deinde ambitus huiusmodi reiectamentis confertus , cum appropriatis agrorum glebis inito coniugio noua fundarunt variorum mixtorum seminaria ; accessit hisce immodicus Solis in Leonis dodecamorio constituti æstus , qui ex varia mineralium succorum miscella successu temporis vaporem subtilibus iunctum halitibus eduxit , hic eleuatus inter propiores aëriæ regionis thalamos , condensatus , ac paulatim resolutus , roris instar decidens , vbi appropriatum subiectum inuenit , ibidem ex insita sibi naturæ indole Cruces effinxit ; Verùm enim verò , quam ex materia vapor huiusmodi constiterit , cur in linteæ telæ supellectile plerumque stauromorpham vim suam

Causarū
variarum
concur-
sus in ge-
neri Cru-
cum.

Vapor
Crucum
formator
quis ?

exer-

exeruerit, & cur non stellam aut cuiuscunque alterius figuræ maculam, sed Crucis differentis magnitudinis formam expresserit, opitulante DEI gratia iuxta quadruplex causarum genus exponemus.

Causa
materialis
Cru-
cum.

Materialis causa vapor, vti dixi, fuit ex ea, quam Mons euomerat, mineralium succorum miscella natus; partes ad compositionem eius concurrentes fuerunt sulphur, bitumen, sal, nitrum, alumen, vitriolum, quod calchantum vocant, ex quibus sulphur & bitumen ignium subterraneorum fomento destinantur; nitrum flatulentis turgidum spiritibus, ignibus agitatum, vnica in explodendis Montis molibus, vehementiæ & imperus, vti in bellicis tormentis patet, causa fuit; alumen vitriolumque appropriatæ iuncta matrici, variæ tincturæ seruiunt; bitumen siue pingue nitro iunctum, vti postea comprobabimus, vaporosum halitum fluidum tenacemque reddunt; atq; ex hac rerum combinatione mixtum illud admirandi Phœnomeni veluti ex elementis quibusdam constitutum fuit. Sed iam singula ordine dilucidemus. Esti

Efficientem huius mixti causam So- lem statuimus, qui caniculæ subditus solito maioribus efferuescens ardoribus mixtum illud attenuando eduxit in va- pore; alumen & vitriolum, quicquid in eo terrestre & sæculentum, inciderunt, purificarunt, attenuarunt: nitrum pro ea qua pollet, spirituosâ substantia ex centro deciduarum resoluti vaporis par- tium veluti in efflorescentis salis fila- menta eduxit, cui pingue bituminosum iunctum viscidam fluiditatem præbuit.

Causa
efficiens
Crucum.

Causam formalem huius Phenomeni dicimus vim *σαυρομορφωτικήν*, siue Cru- cum formatricem, quam qua ratione modoue exerat, in sequentibus aperi- tur. Sequitur tandem finalis causa, quæ cum semper boni alicuius maliue signû adnexum habeat, de ea in tertia parte agetur. Sed iam hucusque in genere tantùm proposita paulò minutori scru- tinio per erotemata siue quæstiones pro- sequamur.

Causa
formalis
Crucum.

Finalis
causa.

Queritur igitur primò. Quænam sint illæ Cruces, aut ex qua materia compo- nantur? Respondeo. Esse resoluti su- pramemorati vaporis guttas minutissi- mas,

mas, & propè insensibiles, in quarum centro nitrosus spiritus natura sua inquietus & loco contineri nescius, exitum quærens in appropriato subiecto guttas decussando Crucem fluore suo iuxta staminum in linteis situm format.

Cur Cru-
cum for-
ma ut
plurimū
in linteis.

Quæritur secundò. Quomodo Crux illa formetur, & cur ut plurimum in linteis illas vaporosus iste halitus depingat? Verùm uti ab hoc puncto tota huius argumenti controuersia dependet, ita quoque ea qua fieri potest singulari diligentia id pertractandum est.

Dico itaque, hoc Phœnomenon multiplici de causa in linteæ telæ supellectile nidulari; & primò quidem ob naturæ quandam, quæ linum inter & nitro-bituminosum vaporem intercedit, similitudinem; siquidem illud, uti chymico experimento constat, tum nitro copioso, tum pingui humido abundat, & oleum, quod ex eius seminibus extrahitur, luculenter docet. Mirum itaque non est, hæc nitrosas guttulas facilius in consimili, quàm dissimili materia miro quodam magnetismo, quo vnum alterum trahit, coire. Secundò cum

cum carbacea supellex vt plurimum texture constet polita, leui, & nullis villis, aut scabritie obnoxia, florum quoque ductus per tegmen subtegmenque nunquam per obliquum, sed rectum angulum decussatim se fecent; hinc fit, vt spiritus nitrosus, flatibus siue sudore hominum, siue quocunque alio extrinseco calore agitatus, guttulam quadrifariam liquido, seu fluida materia vnà secum abducta difflet, quam Crucis forma consequitur. Vide figurã M. litera signatam.

Ostenditur quomodo id fieri possit.

Sit textura linteï cuiusdam recto florum ductu E B D C, in cuius medium A guttula cadat; Dico guttulam in centro A constitutam facilius in decursu versus partes F I G H fluxuram, quàm versus E B D C. Cum enim natura per breuissimas iuxta ac rectissimas lineas agens effectum suum attingat, certè guttæ diffuse fluxus necessariò per eas lineas, cuiusmodi sunt AF. AI. AH. AG. effectum suum consequetur, minimè verò per lineas à AB, AC, AD, AE, quæ & longiores sunt & obliquæ, vtpote quæ naturæ legibus contrarium situm obtinent, nec non nodorum occurrant.

D tium

tium multiplicitate fluxui obstaculum.

Patet ergò, fluxum guttæ non nisi ad angulos rectos, cuiusmodi ad centrũ comparata sunt FIGH, minimè ad obliquos se diffundere posse, cuiusmodi sunt AE, AB, AC, AD. Hinc quoque clarissimè patet ratio, quare huiusmodi guttæ sensu vix perceptibiles cum tempore in linteis Cruces forment. Memini in Germania feminas, quæ cum in solandi gratia linteamina cœlo aprico exposuissent, subindè Crucibus sædata se inuenisse conquestas fuisse, certe non alia de causa, nisi ex simili alicuius roscidi liquoris se in decussim deducen-
tis virtute, vti dictum fuit.

Quæritur tertio. Quomodo huiusmodi Crucum phasmata non in linteis tantum aperto cœlo expositis, sed vel in ipsis mappis Ecclesiarum, domuum, quin vel, mirum dictu, intra cistas clausas efformentur?

Cur, &
quomodo
in clau-
sis locis
Cruces
formetur.

Dico vaporem huiusmodi roscidum halitibus mixtum adeò subtilem esse, vt nullus locus tam arctè clausus sit, quem non penetret; quàm autèm facilis intra Ecclesias aut domus sit huic vaporis aditus,

tus ; nemo ignorare potest ; sufficient in
ipsis cistis vaporibus, vel insensibiles rime,
aut etiam solum foramen, cui clavis im-
ponitur ad supellectilem intus latentem
hisce Crucibus insigniendam. Mirantur
multi, cur fulmen dolium vino repletum
transiens, hoc consumpto illud ab om-
ni corruptione immune relinquat; certè
alia huius rei causa non est, quàm ex-
halationis nitro-sulphureæ subtilitas &
vehementia, qua poris inoffensis dolium
subiens, id quod vel naturæ dissimilitu-
dine maximè ei repugnat, resistitque,
cum primis impetat ; eadem prorsus ra-
tione, vagina, quam transit, illesa, cha-
lybeam consumit machæram. Eodem
prorsus modo fieri in hoc Phœnomeno,
tibi persuadeas velim, cuius subtilissimæ
substantiæ nihil quantumvis intra abdi-
tos cistarum recessus clausum resistere
potest : sufficit enim eidem minima hu-
miditatis particula, quæ uti ex insita sibi
proprietas diffusionem sui appetit, ita
& inter abditissima claustra recondita,
linreamina virtute sua signat. Si verò
alicui hæc ratio minimè arrideat, ei al-
teram assignamus, quæ sequitur. Solet

subindè contingere, vt lintea Soli exposita, dicto vapore madefacta & necdum perfectè siccata, à foeminis intrascrinia condantur; vbi primum suam in signandis linteis virtutem exerunt; aër enim ex consortio madidorum linteorum madescens virtute quadam dicti vaporis tingitur, vnde effectum eundem ex resolutione eius educi necesse est.

Cur in laneis vestimentis reperiantur.

Quæritur quartò . Cur in laneis vestimentis, lignis, faxis, nulla dictarum Crucum impressio fiat? Respondeo, quod in laneis vestimentis, cum villis pilisque vtcunque exasperata sint, subtilissimus humor illis illapsus statim vel à lana attractus, vel inter villas dissipatus confundatur, ita vt scabritie impeditus se diffundere nequeat; Serica tamen vestimenta præsertim si humoris affluxus copiosior fuerit, dictis Crucibus tingi posse, non abnuo; in faxis verò & lignis, si leui constiterint superficie, roscidum quendam madorem in minutissimis guttulis & vix sensui obuijs haud dubiè relinquent; cur verò nullam in ijs Crucis efforment figuram huius causam

sam hanc accipe; quia spiritus nitri centro inclusus in leui superficie ad diffusionem sui prorsus indifferens, vti non in hanc partem potius, quam in alteram determinetur, ita quoque æquali nisu, guttulæ circumferentiam hispida quadã lanugine crispatam, subindè quoque pro inæqualitate superficiei in stellulæ quoque figuram efformabit. Quod verò historiæ supra expositæ subinde in laneis vestimentis Cruces apparuisse referant; Dico causam fuisse igneam quandam vaporis acredinem nitro-sulphureo-vitriolatam, quæ pilis villisque tenuioribus vel vsu attritis, vel primo casu ad ipsa vsque texturæ fila exustis, ibidem veluti omnibus impedimentis sublatis suæ tandem delineationis rudimenta haud secus ac in lineis cæpta perfecerit.

Quæritur quinto. Cur tam differenti colore tinctæ videantur; siquidem ex historijs nonnullas sanguineo, quasdam nigro atroque, alijs fusco, flauo, vel etiã cinereo colore imbutas fuisse colligimus? Respondeo, causam huius esse varietatem matricum, ex quibus dicti vapores educuntur; si enim ex minera

Nitri vis
& potestas.

De origine coloris varij in Crucibus.

D 3 rubri-

rubricæ aut minij suam trahant originē, sanguineo quoque colore imbuentur; si ex Sandaracæ, Arsenici, flauo vel fusco; si ex æruginea, viridi; si ex vitrioli bitumini mixta, atro; si denique è cineribus, vti Neapoli, cineritio colore tingentur; quamuis etiam ex insita mineraliū succorum, quibus vapores constant, proprietate, iam in hunc, modò in illum colorem pro tingentis corporis prædominio mutari possint; ita vitriolum humido iunctum in atrum, pro intensione gradus calor id nunc viridi, atro, aut coeruleo colore tingit; sulphur in flauum in lacteum colorem alumen humido mixtum vertitur, & sic de cæteris.

Cur Cruces alie facile, alie difficile extergantur.

Queritur sexto. Cur vti historie supra recensitæ narrant, nonnullæ ita pertinaces sint, vt nulla vi deleri posse videantur; quædam verò facile abluantur, aut cum tempore seipsis etiam euanescant? Respondeo, Causam huius esse vim penetratiuam quorundam succorum mineralium, pingui & oleaginoso liquori mixtorum, quibus vapor constat, proprietatem; qui vti intimam rerum substantiam virtute incisiva vel
in

in momento penetrant , ita difficulter quoque , quin semper quædam tincturæ vestigia relinquunt , dilui possunt ; qui verò minus aut penetrant , minusve tenaces sunt , illi dilutionem facile sustinent , aut etiam aëri expositi tandem prorsus evanescent .

Quæritur septimo , Cur tam diuersæ magnitudinis sint Cruces in linteis effigiatae ? Respondeo , id fieri ob maiorem vel minorem quantitatem guttarum in lintea incidentium : pro humoris enim guttescentis vbertate aut parcitate nunc maior , nunc minor figura exprimitur .

Quæritur octauo , Cur subindè inter alias rectà decussatas Cruces , obliqua quoque subindè , quam Andreanam vocant , obuia sit ? Respondeo , id fieri ex dispositione eius telæ partis , in quam incidit , quæ si detortum filorum ductus situm obtinuerit , detortam quoq; Crucem efficiet ; quæ omnia diligenti scrutinio in linteo , quod Admodum R. P. N. Generali Neapoli transmissum fuerat , innumeris Crucibus insignito , vera esse comperi .

Quæritur nono , Cur in aliquibus

D 4 tan-

Cur a-
deo diffe-
rentis ma-
gnitudi-
nis sint.

Crucum
genesis
certum
locū re-
quirit.

Variae ex
perientiae

Nix cur
stellata

tantum locis, non in omnibus huiusmodi portenta accidant? Respondeo, Causam esse diuersitatem locorum; dici enim vix potest, quantum ad explorandas rerum abditas rationes ipsamque interiorem essentiam pertractandam certi alicuius loci natura & proprietates explorata conducat; Hinc Cruciformia monstra non vbiq̄ue locorum, sed in ijs potissimum, vbi terrestris conditio vaporem suppeditat, ijs efficiendis aptū & idoneum; neque vno in loco semper idem effectus consequitur, nisi vbi terræ motus aut notabiles subterrestrium partium alterationes præcesserint. Quis nescit succorum concretorum, id est, salinorum corporum, proprium esse, in prima efflorescentiæ suæ diffusionem figuram stellarum radijs haud absimilem affectare: patet in sale, nitro, vitriolo, alumine, quæ smicroscopio inspecta nunc Crucibus modò infinita stellularum multitudine contexta videntur; videntur & idem in niuium floccis, qui mox ac in vestimentis insederint, in stellularum figuram efformantur. Democriti sectatores causam conferunt in atomorum

morum certa dispositorum lege confluxum, alij in plasticam niuis salinorumque corporum virtutem. Nos relictis aliorum placitis, huiusmodi stellati corporis effectum aliundè non prouenire dicimus, quàm à spirituofo halitu intra niueos floccos salinosque vapores concentrato, qui dum frigore ambiente constringitur, angustiaè pertæsus, ruptis carcerum repagulis, qua data portaruens corpus niueum salinumue terebrando in stellatam seu radiosam figuram efformat, pro superficie, in quam incidit, dispositione; quæ si scabra fuerit, imperfectam; si polita, stellatam; si rugosa variè distortam; in tela verò linea, utique non aliud quàm Crucem exprimet. Atque huc vsque rationes dedimus earum Crucum, quas nos hic Romæ in varijs linteis Neapoli ad nos transmissis, summa diligentia discussimus, nunc pari passu ad earum Crucum quas paulò ante relatio adducit peristasin examinandam, progrediamur.

Quæritur decimò, Cur Neapolitanæ Cruces tanta figurarum varietate præditæ sint? Siquidem ex paulò ante adductis

Varia forma Crucum, & causa.

ductis nonnullæ perfectæ Crucis formã ,
 aliæ imperfectam præbent : quædam
 tenues ; nonnullæ grossiores ; aliæ for-
 mam Crucis Carauacensis monstrant ;
 aliæ tribus tantum brachijs conspicuæ ,
 nonnullæ in vnum confusæ *σαυρισμόν* ,
 siue coaceruatarum Crucum figuram ;
 quædam etiam nullam Crucis formam ,
 sed informes maculas exhibent? Respon-
 deo , rationem huius rei partim à sub-
 iecti cui imprimuntur, dispositione, par-
 tim ab ipso vapore resolutio pendere ;
 Si enim guttula in lintheum humidioris
 constitutionis inciderit , tum liquor ,
 quantum fieri potest , se dilatando hinc
 indè diff luens , grossiorem Crucis figu-
 ram reddit , quod non fit in lintheo sicco
 & omnis humiditatis experte, tunc enim
 sicco humido obsistente guttula solùm
 iuxta semitas filorum in decussim diff la-
 tur , atque adeò tenuiores reddi Crucis
 lineas necesse est , nisi tamen guttula
 maior fuerit , tunc enim iuxta punctum
 interfectionis magis magisque se dilata-
 re nemo non videt ex tertia figura :
 Crucum itaque magnitudo aut paruitas
 à sola guttescentis vaporosi liquoris
 quan.

quantitate maiori, vel minori, vti supra diximus, dependet. Crux Carauacensis nascitur, quando guttula maior & prope eam minor in linteum incidit: guttula enim minor brachio Crucis maioris incidens, Cruculam causat, cuius linea (siue ea perpendicularis, siue transuersa fuerit, perinde est.) in lineam maioris Crucis lapsa ob recentem maioris dispositionem diffluendo cum ea cunitur: Altera verò vti hanc recta decussat, ita quoque Crucem format Carauacensi non dissimilem.

Idem de *συνεισρω*, siue coaceruatis in vnum Crucibus sentiendum est, cuius causa alia non est, nisi separatarum guttularum in subiectam lini materiam incidentia, quæ diffusione sua dum varijs modis sese intersecant, variam quoque indè Crucularum coaceruatarum, vti ex vndecima figura patet, *φασμα* oriri necesse est. Similis ratio est de Crucibus, quorum extrema bifurcata videntur; vbi enim maiorem vel minimum repererint, ibi humor diffuens in bifurcatam formam dispescitur: idem de Crucibus, tribus tantummodò brachijs

Cruces
in formā
macula-
rum qui
fiant.

chijs conspicuis intelligas velim, quorū
vnum nempè ob siccitatis telæ humido
resistentis obstaculum, quo minus dif-
fluere queat, impeditum deficit. Com-
parent subinde (vti ex 12. & 13. figura
constat) integræ in linteis maculæ nulla
Crucis figura insignitæ, quæ duplici
modo fieri possunt, vel lentitudine li-
quoris non potentis sese, spiritu flacce-
scente, explicare, vel subiecta lini mate-
ria nimis sicca, humido obsistente: hoc
enim pacto cum obice posito diffluere
non possit, ex eo maculam consequi ne-
cesse est.

Quomo-
do in fru-
ctib' ge-
nerentur

Quæritur vndecimò, Quomodo hæ
Cruces in fructibus, vuis, pomis per-
ficis, imò in ipsa carne imprimi pos-
sint, cum non habeant dispositionem
illam, quam linea tela aut alterius tex-
turæ opus habet? Respondeò primò,
Omnes etiam quoscunque fructus, quæ-
admodum smicroscopio eos intuenti
patet, fibris suis tametsi ab omni sensu
remotis constare; cum itaque humor
sit subtilissimus iuxta ac summè pene-
trans, fit vt eodem modo, quo in tela
incidens, guttula per rugas rimasque
pellis

pellis dilatata Crucem formet. Respon-
deo secundo, posse quoque idipsum fie-
ri per filamenta insensibilia, quæ subin-
de per aërem feruntur, similia ijs, quæ
post nebulas matutinas in aëre iam a te-
cibus depurgato & sereno volare spe-
ctantur, nisi quod hæc multò tenaciora
sint, & sensibus non ita exposita: qui-
bus tandem motu aëris ruptis, & in mi-
nutissima segmenta diuisis, facile con-
tingere potest, vt filamentum vnum
transuersim cadens super aliud filamen-
tum formam Crucis producat: quod
quando fit, non est necessarium, vt te-
xturam aut tele aut cuiuslibet alterius
rei superficiem subiectam habeat, sed
vbicumque dicto modo ceciderint, ibi
lineari sua distensione Crucem forma-
bunt iam perfectam, si rectà se interse-
cuerint, modò Andreanam, modò aliã
defectuosam, pro filamentorum inciden-
tia & mutua interfectione iam ad rectos,
modo ad obtusos acutosque angulos fa-
cta, non distensione, sed totius substan-
tiæ incidentis incubitu producent, ita
vt in quocumque subiectum, siue illud
saxum, siue carnes, siue fructus, siue
sup
panni

Duplex
materia
vaporis.

panni aut linteamina fuerint, ibi ad incidentiam partium supra partes Crucem formari necesse sit. Duplex itaque materia in aëre formari potest; primò vaporosa materia in guttis spiritu nitroso refertis resoluta, quæ in lino constanti tenore iuxta filorum ductum perfectæ Crucis formam, nisi aliud obstat, spiritu humiditatem diffiante producit, de quibus paulò ante dictum est; Altera est viscosa siue excrementitia vaporum materia, quæ motu aëris, vt dixi in filamenta dissoluta, & in linealia segmenta disrupta per aërem volitans, vbi duodictæ materiæ filamenta se intersecuerint, ibi Crucem tota segmentorum lineariû extensione formant. Et ne tantum coniecturis rem agere videar, & rerum propositarum veritas locum suum habeat, Lector facillimo experimento, quo vti nos comperimus, explorare rei veritatem poterit: Post nebulam dissipatam matutino tempore explora in hortis fructus, herbas latioribus folijs, & inuenies huiusmodi filamenta nunc in Cruces, iam in triangulos, modò in lineas parallelas, aliasque figuras angulares diducta, quæ

Experi-
mentum

quæ tamen statim ad Solis radios pingue
resolventes, ob summam qua pollent,
subtilitatem evanescent. Multæ huius-
modi, quas natura format, figuræ pas-
sim reperiuntur, sed vel à paucis obser-
vantur, vel si etiam comperiantur, non
æstimantur, sola Crucum figura, vti ne-
scio quid ominosum præferre videtur,
ita anxia mortalium pectora mirum in-
modum vel ad superstitionem vsq; exa-
gitare solet. Ex quibus patet primò,
Huiusmodi filamenta subindè in aëre
generari, quæ deindè in qualibet super-
ficie corporis in quod incidunt, Cruces
suas pro incidentia filamentorum for-
ment.

Hinc secundò colligitur, si quandoq;
huiusmodi Cruces in alijs subiectis præ-
terquam in linea tela visæ fuerunt, eas
nemo alia ratione, quam per huiusmodi
filamenta impressas fuisse putabit, quam-
uis non negem etiam, vti in dictis sub-
iectis, ita & in nudis humani corporis
partibus aëri expositis per vaporem
guttulentem accidere potuisse vti ex
relatione Crucis in Lupienfis ancillæ ge-
nu natæ contigit; cum enim pellis genuū
rugosa

rugosa sit, & præ ceteris membris exasperata, vnde intra insensibiles rimas humor dilapsus facile in Crucem sese insinuare potuit.

Quomodo generetur in adeo diffitis a Vesuuii locis.

Quæritur duodecimò. Quomodo in adeo remotis partibus, vt sunt Lupiæ, & Hydruntum in Apulia & in Calabria. Catanzarium eadem Cruces apparere potuerint? Respondeò, cum reiectamenta cinerum ex Vesuuii longè latèque vëtorum vi diffusa totam ferè Apuliam, vti ex publica relatione constat, oppleuerint; certè vapor, qui in vicinis ad Vesuuium locis, ex varia cinerum mineraliumq; specierum miscella, exortus est, vti Cruces hæc produxit, ita ex eadem miscella in alias remotiores regiones ventorum vi translata exortus vapor easdem alibi producere potuit, cum vnâ & eandem causam semper eosdem effectus producere, notius sit, quàm vt dici debeat.

Cur Cruces non generentur in alijs Montium incendijs,

Sed obijciat mihi fortassis nonnemo; si Cruces ex cinerum reiectamentis suâ originem habuerunt; illæ vtique alijs temporibus, quibus Vesuuium & Ætnâ incendijs sæuissè legimus, comparere de-

debuissent, quod non factum fuisse legitur. Respondeò, id non sequi; Cum tota hæc Crucum genesis, à certa diuersarum materierum in vnum confluentium combinatione dependeat; alijs verò temporibus vti diuersa prorsus fuit miscibilium rerum è monte reiectarum combinatio, ita idem qui hoc anno effectus consequi non potuit, quod multis varijsque modis ostendere possemus: verùm cum hæc in scrutinio nostro Physico Medico de peste vberrimè (quo modò videlicet pestiferæ auræ halitus & vapor, vel ex remotissimis regionibus ventorum vi delatus, vniuersa regna deuastauerit,) prosecuti sumus, eò Lectorem remittimus.

Queritur decimotertiò, Quomodò huiusmodi Cruces in multis alijs Orbis partibus, vbi tamen nullus Vvlcanius Mons, neque montis incendia præceserint, comparere potuerint? Respondeo, Huiusmodi vaporem non ex solis montium incendijs originem habere, sed vbiicumque sub tali combinatione rerù vapor exortus fuerit, ibi eum quoque Cruces producere, quin imò omnem
E etiam

Crucum
genesis re
quirit cer
tam cõ-
binatione
rerum.

Vapor ex
humanis
corpori-
bus Cru-
ces for-
mat.

Casus sin-
gularis.

etiam vaporem ex humano corpore
exhalantem sub tali rerum catastrofi, si-
milem effectum producere posse, expe-
rientia ductus assero. Et quemadmodum
exoticarum rerum spectacula mirum in
modum in cognitionem causarum quo-
rundam curiosorum mortalium desi-
deria sollicitant, ita nihil quoque non
moliuntur, ut tandem de ijs certiores
fiant, de quibus, siue ex supina in ijs in-
quirendis negligentia, siue in obseruan-
dis hominum oscitantia, nil prius cogni-
tum fuit. Hoc enim eodem tempore
in Collegio Romano, vti supra memi-
nimus, dum sollicitius huiusmodi inqui-
rerem, tres Cruces in stragulis Lecto-
rum, Neapolitanis prorsus similes re-
perimus, cuius testes esse possunt, quot-
quot hic curiosioris ingenij viri versan-
tur; quas cum nonnullis medicis osten-
derem, sanctè affirmarunt, eas non nisi
ex certo quodam vapore, quam infir-
morum corpora subindè expirant, ortas
esse; addiderunt similes in stragulis le-
ctorum pestifera lue infectorum anno
1656. quo Roma pestilentia infestaba-
tur, visas fuisse. Verum vti alijs funestis
spe-

spectaculis intenti erant infirmorum curatores, ita quoque sine vlla reflexione supra illas facta, pro nihilo habitas fuisse.

Sed obijciet hic quispiam: Si ita sese res habeat, nullum Nosocomium fore, in quo similia non reperiantur. Respondeo, ita esse; vbi cunq; enim vapor sub dicta rerum combinatione, ex infirmorum corpore expiratus fuerit, ibi eum frigore circumsito resolutum Cruces in stragulis producere, nullum dubium est; Nam vt rectè Hippocrates lib. de flatibus, docet: Est in corporibus humanis suum sal, suum nitrum, suum sulphur, suum vitriolū, quæ in intima humorum massa delitescunt, ex quibus omnia morborum genera originem trahunt, quæ vti mineralibus syngenea sunt, ita quoque eosdem effectus producere posse, nemo negare poterit, nisi is qui admirandam Microcosmi fabricam ignorarit: quemadmodum enim herbæ ex mineralibus succis suum trahunt humoris nutrimentum, ita homines animantesque cœteræ in nutrimentum trahunt eam, quæ in herbis plantif-

Cur non
in omni-
bus No-
socomijs.

E 2 que

que latet, mineralium succorum et si
 varijs multisque modis alteratorum mi-
 scellam. Adde tamen rarò huiusmodi
 humorum constitutionem, ob humoris
 tali & tali modo combinati defectum ac-
 cidere: Si verò quandoque in lintheami-
 nibus, quæ mulieres insolandi causa
 apricis locis exponere solent, huiusmodi
 Cruces compareant, id in similem ex
 naturali loci constitutione vaporem,
 quem aut æstus subterraneus, aut quæ-
 vis occulta subterrestrium partium con-
 citatio suscitatur, coniiciendum esse tibi
 persuadeas velim. Atque hinc factum
 esse puto, quod subinde intra ipsa scri-
 nia carbacea conclusa supellex huiusmo-
 di Crucibus infecta spectetur, quorum
 & mentionem præcedens relatio facit, &
 nos in præcedentibus id innuimus; illa
 enim aëri exposita vti guttescentem va-
 porem nullo negotio excipere potuerunt,
 ita in lintheis recenti madore adhuc infe-
 ctis inclusisque, tum demùm vaporem
 Cruciformis genituræ lineamenta pone-
 re potuisse, nil ei mirum videri debet,
 cui mirificæ naturæ sagax industria nota
 fuerit.

Quomo-
 do Cru-
 ces intra
 ipsas ci-
 stas oriri
 queant,

Quæ-

Quæritur decimoquartò ; Cur tam differentibus temporibus inceperint & disparuerint dicte Cruces? Respondeo, cum relatio eas in agris oppidis villisq; ad radicem Vesuij sitis à 16. Augusti die primò comparuisse dicat; deinde a 15. Septembris etiam Neapoli, & Nolæ; ad initium verò Octobris in remotioribus Apuliæ & Calabrię locis visæ sint primùm, donec 15. Octobris prorsus euanuerint. Respondeo, causam fuisse primò miscellam cineream, quæ vti prima fermentationis suæ rudimenta in locis Monti vicinis peregit, ita primos quoque præ alijs locis, eos vaporis, quem descripsimus, effectus edidit, donec crescente in dies vapore & vltèrius diffuso, suis quoque foetibus Neapolim, Nolam, & Salernum participes fecerit; Lupijs verò vulgò Lecce ciuitate vndecim dierum spatio dissita, sicuti fermentatio materiæ fortè pluuiarum vbertate, siue ventorum siccitate impedita fuit, ita tardio rem quoque effectum exhibuit, donec tandem frequenti imbrium pluuiarumque, quæ eodem tempore accidit, illuue, materia veluti suffocata in aliam

Cur differentibus temporibus natae

E 3 pror-

prorsus indolem degenerarit, atque adeò Phœnomenis Crucum vltimum finem, qui ad 15. Octobris accidit, imposuerit. Nos tamen putamus, in multis alijs locis, in quæ cinerum imbres delati fuerunt, multo adhuc tempore, præsertim in siccoris constitutionis partibus vt in Calabria & Sicilia, ob ignes subterraneos, quibus dicti vapores veluti ex busto quodam restaurantur, durare posse, quod forsan breui audiemus.

**Crucum
genesis
non semper
mira-
culosa.**

Quæritur decimoquintò. Vtrum huiusmodi Crucum Phœnomena verè & propriè inter miracula recenseri queant? Respondeo, illa propriè miracula dici non posse; verùm vt hæc luculentius exponantur; Dico, ea omnia, quæ præter ordinem communem in rebus constitutum quandoque diuinitus fiunt, miracula dici solere. Admiramur enim aliquid, cum effectum videntes causam ignoramus; Indè contingit, vt vna & eadem causa vni cognita, alteri incognita; hic miretur, alter nulla admiratione moueatur; vt pulchre D. Thomas de Astrologo & rustico docet, quorum hic Eclipsim videns nescius causæ miratur,

tur,

tur, alter illius conscius minimè; atque hæc miracula dici non possunt. Illud itaque simpliciter mirum est, quod causam habet simpliciter occultam, quod præfert miraculi nomen, quodque ex se & sua natura sit admiratione plenissimum, atque hoc pacto miracula dicuntur omnia ea, quæ fiunt præter ordinem naturæ communiter constitutum; Quorum quidem miraculorum diuersi a Diuo Thoma obseruantur gradus: Primus est, cum aliquid fit à DEO, quod omnem naturæ potestatem longè superat, vt est replicatio corporum, Solis statio aut retrocessio, Maris diuisio, qua siccis pedibus transeuntibus iter præbeatur, cum tali tamen ordine, vt quanto à naturæ potestate censeatur aliquid remotius, tantò maius diuiniusque miraculum æstimandum sit. Secundum, in miraculis gradum obtinent ea, quibus DEVS aliquid præstat, quod tametsi omnem naturæ facultatem superet, per alium tamen rerum ordinem ea præstet; vt enim quispiam viuat, videat, ambulet, id vtique purum naturæ opus est; sed vt post mortem quis viuat, vi-

Quid proprie miracula.

Miracula omnem Naturæ vim excedunt

E 4 deat

Miraculū
est, quan-
do DEVS
effectum
educit in
dependē
tē a cau-
sis natu-
ralibus.

deat post cecitatem à natiuitate exortā ;
post claudicationem ambulet, naturali
membrorum vsu destitutus, hoc enim
verò vires naturæ longè superat; cuius-
modi DEVM sæpè numero, tum per
se immediatè, tum mediantibus Sanctis
DEI hominibus præstitisse plenæ sunt
omnes Sacre Historiæ. Tertius gradus
est, quando DEVS facit, quod con-
suetum est fieri ope naturæ, sine vllis
tamen naturæ principijs ad talem effe-
ctum cooperantibus, vt cum DEVS
febrem, quæ naturæ ceteroquin viribus
curari posset, solo voluntatis suæ nutu
curat, aut cum pluuiam sine naturæ
cooperatione producit. Ex quo lucu-
lenter patet, non Angelos, non homi-
nes, non naturam, sed DEVM solum
propriè miracula facere posse. Quod ita
ostendo.

Quodcunq; sub ordine, quam DEVS
in vniuersitate rerum sapienter dispo-
suit, absolutè & totaliter constitutum
est, id, vt supra aut præter ordinem illum
operetur, fieri non potest: Omne agens
creatum, siue corporeum, siue incor-
poreum huic ordini à DEO constituto
subie-

subiectum est; ergo. Sic enim præter naturam operaretur, quod soli Diuinæ cōpetit Omnipotentie, quæ vti omnem creatarum rerum potestatem longè excedit, ita quoque nisi mediante Diuina virtute, id miracula facere nequit: Quoniam enim creata substantia, cuicumque tandem rerum ordini subfit, ὑποκειμενον, siue vt scholæ loquuntur, subiectum in quod agat, quodque & ordinem habeat & ad agens quod ipsum subiectum de potentia in actum educat, & ad actum simul, in quem reducitur, requirat; patet luculenter eam nisi præiacente ac supposita materia agere non posse; alias enim ex nihilo aliquid produceret; atque adeò soli DEO propria miracula partraret, quod vnanimi Theologorum sententiæ repugnat. Prætereà, omnis effectus necessariò per aliquam generationem atque alterationem produci debet, quæ cum motum localem, quo incorporeæ substantiæ propriè carent, præsupponat, illè necessariò ad aliquem effectum producendum corporeis indigent instrumentis; quæ vti insitis Nature viribus connexa sunt, ita eè quoque, quæ

Solus
DEVS
miracula
facit.

Angelicè
effectum
prodigiū
producæ
naturalibus reb⁹
indigent.

Naturæ
ordo Di-
uinæ pro-
uidentia
connecti-
tur.

que per ea operantur, non nisi natura-
les effectus, iuxta immutabiles naturæ
leges producant. Solius itaque DEI
est immediatè miracula facere; ipse enim
omni ordine superior vniuersa continet,
quin & ab ipsius prouidentia totus hic
rerum ordo non immediatè duntaxat
emanat, sed ita inseparabili nexu eidem
coniunctus est, vt sine eo Natura subsi-
stere non possit; vndè cum infinitæ vir-
tutis & potestatis sit, non debemus exi-
stimare, eum ad specialem aliquem effe-
ctum, neque ad hoc, vt effectus deter-
minato modo & ordine producat, deter-
minari; sed ipse solus, prout libue-
rit, aut necessitas rerum, hominumque
bonum exegerit, mirabilia facit in cœlo
& in terra. Quæ omnia fusè prosequitur
S. Thomas l. 3. contra gentes c. 102.

DEVS
vt pluri-
mum ad
prodigia
vtitur
causis se-
cundis.

Ex dictis colligitur primò. Diuinæ
prouidentia executionem vt plurimum
mediantibus causis secundis fieri, id est
quandocunque prodigiosi in Natura
rerum effectus, in cœlo quidem nouæ
caelestium phasmatum geneses, in infe-
riori verò Mundo, monstruosa in omni
genere rerum spectacula & similia mi-
nacia

nacia signa exoriuntur, illa semper ex
nexu, quo Diuinae prouidentiae iungun-
tur, ad aliquid significandum dirigi.
Nam prouidentia duo supponit ordina-
tionem scilicet, & ordinis executionem,
quarum illa virtutem cognoscitiuam,
haec operationem respicit; cum autem
DEO infinita ad ordinandum sapien-
tia, & omnis termini experta ad operan-
dam virtus & potentia insit; sequitur
necessario eam omnium ordines etiam
minimorum disponere, minima vero
siue infima quoque per virtutes inferio-
res, id est causarum naturalium concur-
su, per quas ipse tanquam vniuersalis
causa rerum operatur, exequi. Sunt
itaque virtutes rerum naturales verè Di-
uinae prouidentiae executrices; si enim
absque illis DEVS omnia in omnibus
operaretur, ex consequenti omnes effe-
ctus naturales miracula dici possent, quod
dici nec debet nec potest, vt D. Thom.
cit. loc. c. 69. scitè ostendit. In omnibus
itaque signis portentosis, DEVS non
semper miracula patrare censeretur:
v. gr. cum, vti est in Libro Machabeorū,
exercitus in aëre comparuerunt, aut
tem-

Virtutes
rerū na-
turalium
Diuinæ
prouiden-
tiae exe-
cutrices.

Prodigia
in aere
propriè
miracula
dici non
debent,
sed mira-
bilia.

tempore Constantini Magni Crux in aëre apparuit, cum epigraphe; *In hoc signo vinces*; ea proprio & stricto modo miracula dici non possunt, cum vires nature non excedant; imò DEVS vel per se, vel mediantibus Angelis illa ex condensatione aëris nubiumque nullo negotio efformare valuit. Constat autem ex præcedentibus, quod quandocunq; DEVS vel per se, vel Angeli in ordine ad effectum aliquem portentosum producendum naturalium rerum viribus tanquam instrumentis vtuntur, illa non miracula, quæ omnem vim creatam superent, sed mirabilia, quæ inter naturæ limites constituuntur, dici posse: vti luculenter D. Thom. cit. loc. docet.

Ex his colligitur secundò, DEVM subindè soli Naturæ in mirandis effectibus producendis, vires permittere; sicuti in portentosis celi ostentis fit, aut cum cometes, aut ingens monstrum aliquod nascitur; qui tametsi effectus purè naturales sint, ita tamen Diuinæ prouidentia connectuntur, vt dum eos in causis suis, & in ordinis Vniuersi dispositione videt, per ea semper aliquid Mundo præsigni-

significare velit; vti pulchrè in opere De actibus humanis C. de prædictionibus Astrologicis Sforzia Cardinalis Palauicinus docet. Sed hæc in sequentibus fusius .

Ex his denique omnibus hucusque adductis clarè patet, huiusmodi Crucum Phœnomena, inter miracula strictè sumpta recenseri non posse, cum eæ Naturæ terminos non excedant, atque id nobis indicio est, quod Angelorum opera iuxta propositum Naturæ archetypon perpetuò operantium, perfectà sint, & nullo defectu obnoxia; at huiusmodi Crucēs non eundem ordinem, non figuram, non formam, non quantitatem vllam seruant, sed in figura, colore, quantitate summam imperfectionem arguunt, Ergò diceret non nemo forte nõ Angelis sed Naturæ adscribenda esse . Natura quidem quantum potest, ad perfectionem rebus inducendam laborat, sed vti multis varijsque modis in executione operis impeditur, ita quoque obiceposito, defectu quodam vitiatę vt plurimũ videntur, & ex monstrorum genesi luce meridiana clarius patet .

Quæ-

Quæritur decimosextò : Quomodo ex Crucum apparitione , miraculosus effectus à puro Naturæ effectu dignosci possit ? Temeritatis notam non immeritò incurrere videri possem , si omnia huiusmodi Crucum Phœnomena , quæ in prima parte adduximus , puræ Naturæ operationibus adscribere attentarem ; sunt enim multa prodigia , quæ sanè adscribi nequeunt , nisi soli Diuinæ potentie , queis magnum in Ecclesia DEI euentum in Orthodoxæ fidei testimonium ad confusionem inimicorū quandoque ostendere sibi complacet ; cuiusmodi fuerunt , quæ Iuliani Apostatæ tempore in vestibus Iudeorum , dum in instaurando Templo , ad destruendum Christi vaticinium , impigrè laborarent , disiectis iam per terræmotum Templi fundamentis cælitùs demissa luce expressæ apparuerunt ; vel ex hoc capite inter altioris ordinis miracula recensende , quod effectus Naturæ legibus ex Diuini vtique dispensatione consilij , contrarios exhibuerint ; cum Natura necessitatis vinculo adstricta non in hoc potius quàm in illo ; sed vbicunque subiectum

ctum capax & proportionatum inuenerit, ibi vim suam exerat, ibi effectum suum necessariò producat. Talia quoque fuerunt, quæ solis Hebræis in Hispania Messiaæ aduentum per Pseudoprophetas prædictum, expectantibus, at nullis fidelibus inflicta fuerunt; Hæc itaque qualiscunque regula esse posset quod quodocunque in magnis Ecclesiæ controuersijs & persecutionibus repentina quadam genesi huiusmodi phasmata comparuerunt, illa ad aliquid, vel in bonum Ecclesiæ significandum, aut in hostium confusionem Diuino nutu accidisse credantur, ut per ostenta diuinitus immissa erroris conuincantur; Deindè quando nullo habito appropriati subiecti discrimine in quibuscunque rebus, aut in certis tantum hominibus, non in alijs promiscuè spectanda se præbuerunt, illa inter miracula ordinis censenda, nemo dubitare debet, non quod de nouo ex nihilo producantur, sed quod Diuina potentia tunc extraordinario quodam influxu, ad vindictam de scelerum, quibus mortale genus se contaminare non cessat, enormitate sumendum utatur;

iuxta

Quomodo
miracula
vera
à falsis
dignoscenda

iuxta illud : *Armabit creaturas in ultionem*
& pugnabit pro eo Orbis terrarum contra
insensatos; Et quoniam vniuersa Mundi
 machina Diuino Archetypo ita conne-
 xa est, vt impossibile sit, aliquem in
 Natura rerum insolitum effectum sine
 eius nutu contingere, cui publica rerum
 humanarum calamitas non adnexa sit;
 quæque non dicam in miraculosa illa
 sublimioris ordinis, sed vel in ipsa natu-
 ralium rerum serie, ne quis me effectus
 purè phisicos à Diuini Numinis prouid-
 entia eximere velle existimet, præluceat
 Verùm vt hæc luculentius pateant, ter-
 tiam ratiocinij nostri partem ordiamur.

PARS

PARS TERTIA,
PROGNOSTICA.

CAPIT. I.

De prodigijs in genere, eorumque
significatione.

OSTQVAM dignitas
humani generis per pro-
toplasti peccatum conta-
minata decidit, illa utiq;
non solum ab harmonia
pristina plurimum reces-
sit, sed & infesta sibi & contraria, qua
pridem ad obsequium condita fuerant
Mundi & contenta & continentia, per
classes singulas inuenit; proximè quidem
in elementis omnibus, secundo in mix-
tis corporibus inanimatis, tertio in ani-
malibus, ac postremo quod omnium
grauissimum duco, intra propriae stru-
cturae fines, in suimet animi & corpo-
ris symmetria, que quidem numerosio

F ra

Magnitudo
ex ordine
procedit
proportio
inuenit

DEVS
offensio
peccato-
res ad pe-
nitentia
locus.

Malorum
origo ex
peccato
protopla-
storum.

DEVS
ostentis
peccato-
res ad pe-
nitentiã
vocat.

ra sunt, quàm vt recenseri possint, no-
tiora quàm vt debeant. Cum igitur vi-
rus illud tabificum ab homine tanquam
capite in membra vniuersitatis cætera
dimanauit, meritò ab ijdem vicissim
odij & inimicitia semina, flagella, Cru-
ces, omnigenæ calamitatis machinæ iu-
xta Adrastræ legem ineuitabilem retor-
quentur, elementis cunctis in hominis
perniciem conspirantibus; quin vel ipsa
alimenta, tum apertis, tum occultis quã-
doque cuniculis adoriuntur, vt quæ vi-
tam dederant prius, temporis orbe iam
reuoluto, veluti indicto bello, quod con-
struxerant, rursus elidant, & extermi-
nent; quorum quidem consideratione
nihil meliores homines in omnium
scelerum barathrum, omni DEI abie-
cto timore se præcipitarunt: Et sane
totum humanum genus veluti veterno
quodam peccatorum sopitum vtique
periisset, nisi id Diuina clementia sub-
indè per insolita signorum ostenta, ad
cor reuocaret. Quæ quidem pro infini-
ta DEI misericordia & bonitate, ita
temperantur, vt ex summis malis, qui-
bus errantem Mundi statum perterret,
sum-

summum bonum educat; dum enim signis hisce preuijs futuras Rerumpublicarum Ecclesiæque calamitates nunciat, peccatores ad pœnitentię opera amplexanda, quibus eas euadant, sollicitat, iustis verò ad eas forti animo tolerandas in ampla meritorum præmia conuertit. Vnde luculenter patet **DEVM** huiusmodi malorum signis, mortalibus non nisi sub hypothese comminari, vti Sacræ Historiæ innumera comprobant exempla; Nam vt rectè S. Gregorius: *Si inquit, bona promissa reuocat Omnipotens DEVS, quia ab ijs, quibus promiserat, malè permutantur, quanto magis minarum effectus retrahit, cum benè conuersos eos respicit, quibus pro admittis iniquitatibus pœnas animaduersionis intimaui.* Vtraque sanè reuocat, cum oportet; promissiones, nè de illis præsumptionis impetu intransuersum agamur; comminationes, ne propter illas omni abiecta fiducia in desperationis barathrum labamur; & has quidem reuocat ne puniat, illas quodammodo inuitus, ne benefacere desistat; cui cum nihil non pateat, nihil nec quicquam fieri certum est, sed om-

sup

Generated at University of Pennsylvania on 2022-07-27 14:33 GMT / https://hdl.handle.net/2027/ucm.5316520420
Public Domain, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-google

prodigiosa
signa
historia
ecclesiastica
calamitates
peccatores
pœnitentię
opera
implexanda
iustis
forti animo
tolerandas
in ampla
meritorum
præmia
conuertit
Vnde
luculenter
patet
DEVM
huiusmodi
malorum
signis
mortalibus
non nisi
sub hypothese
comminari
vti Sacræ
Historiæ
innumera
comprobant
exempla
Nam vt
rectè S.
Gregorius
Si inquit
bona promissa
reuocat
Omnipotens
DEVS
quia ab ijs
quibus
promiserat
malè
permutantur
quanto magis
minarum
effectus
retrahit
cum benè
conuersos
eos respicit
quibus
pro admittis
iniquitatibus
pœnas
animaduersionis
intimaui
Vtraque
sanè
reuocat
cum oportet
promissiones
nè de illis
præsumptionis
impetu
intransuersum
agamur
comminationes
ne propter
illas omni
abiecta
fiducia
in
desperationis
barathrum
labamur
&
has quidem
reuocat
ne puniat
illas
quodammodo
inuitus
ne benefacere
desistat
cui cum
nihil non
pateat
nihil
nec quicquam
fieri certum
est
sed omnia

Prodigia
sunt ve-
luti hiero-
glyphica,
arcanè ra-
rios eue-
tus signi-
ficantia.

nia, vel tum in hominum bonum, tum ad nominis sui gloriam ac salutem Vniuersi, vel etiam hoc nomine, quæ apud nos nostro iudicio planè fortuita censeantur, sæpè & iniusta, aut à Diuinæ prouidentia legibus aliena, tandem ad exactam æqualitatem redigantur. Sunt itaque rara & insolita huiusmodi phasmata in omnibus Mundi ordinibus elucescentia veluti hieroglyphica quædam symbola ænigmaticis allegoricisque inuoluta significationibus, quæ Diuinæ sapientia in cœlo, terra, elementis, veluti libro quodam descripsit & mortalibus legenda proposuit, vt si quando à Diuinorum mandatorum semitis recesserint, intentatis, quas ostentat minis terreantur, & ad meliorem frugem conuertantur.

Vtitur autem DEVS Opt. Max. aliquando naturalium rerum causis ad huiusmodi effectus demonstrandos, nullo miraculo interueniente vt supra dictum est, nisi quod illæ ita Diuinæ prouidentia dispositioni à primordijs Mundi connexæ sint, vt ex se & sua natura infallibilem effectum consequantur, nisi eius,
qui

qui omnia moderatur in omnibus, imperio vel impediatur, vel vires suas liberè exercere permittantur. Per signa itaq; huiusmodi D E V S voluntatem suam explicat, vel in bonum, vel in malum pro dispositione mortalium bonum vel malum ijs intentatum acceptantiū. Addit rei nouitati terrorem & formidinem, qua perculsi protinus, nescio quid inauspicatum ex proposito ipsis ostento sibi Mundoque ominentur. Nascitur exempli gratia quidpiam ex eorum numero, qui præ cæteris aliquid diuinius præferunt, crinitum Sidus aut Cometes, cuius vel ad primum conspectum mortales veluti panico quodam timore perculsi, ex insito quodam impultricis Naturæ instinctu, è vestigio eius ex magnitudine, forma, figura, motu, colore futurorum euentuum significationes, vel ad ipsam vsque superstitionem hoc pacto euoluere incipiunt, vt qui gladium iaculum aut tubam refert, bellis significandis oportuniorem existiment; qui Solis similitudinem gerit, magni alicuius Principis ortum, si læto fulgore corruscet: obitum, si tristi colore perfusus

Vaticinia
ex Comete
varia
figura &
analogia
ad res
naturales

F 3 pal-

pallescat; tragicum funestumque finem, si ater aut sanguine tinctus videatur. Atque hoc pacto, continua quadam analogia ad politicum Mundum traducta, ex præacuta eius pyramide ignis dominium, igneum nempe feruorem, & bili generandæ opportunum, qua homines in furores rapti, bella sitiunt, quæ mox indiuidui comites fames & pestilentia consequuntur. Qui verò vberi diffusionem sub aquea substantia spectantur, hosce ex analogia quadam elementi aquei ad seditiones, rumores, popularium commotionum tumultus, malorum omnium cataclysmos transferunt; si verò subfusi & perturbatæ figuræ signa ostendunt, tunc terræmotus, rerum penuriam, Ciuitatum subuersiones, legumque augurantur mutationes. Si denique dilutioris coloris multiformi radiorum diffusionem effulserit, ob aëris quandam analogiam ad pestilentie strages morbosque id generis insolitos, feroces & epidemicos haud incongrue eum applicari posse existimant. Quamuis ut verum fatear, illa mille superstitionibus inuoluta nihil certi promittant

par-

partim ex ignorantia rerum agentium, ut stellarum, & quæ stellis proximæ sunt, siue substantiam spectes, seu magnitudinem; partim propter particularium concurrentium rationū multitudinem penè infinitam, inquisitionis difficultatem, sensus denique aut obseruationis inopiam; Nam si intimum materiæ receptoris sinū penitus excusseris, quàm multiformem illicò in inferiori Mundo solius vel loci, vel temporis ratione varietatem deprehendes! quàm obscuram causarum agentium passibiliumque inter se applicationem! quorum sanè proportionem uti in humani intellectus caput non cadunt, ita solus ille intelligit, qui mensuras primùm, numeros & pondera rebus vniuersis geometrica lege præfixit, qui & maiorem huius prouidentia partem magnis Naturæ inuolucris circumscripsit: Vndè fit, ut considerandarum rerum varietas incertum animum carnisque umbraculo tectum, hinc indè in contraria sæpè deflectat, inque simplicioris veri sententia consistere vix patiatur. Patet & hoc in monstruosis mulierum partibus, quibus occultū

Causarū
nonnulla
rum inti-
ma actio
penetrari
non po-
test.

Monstrū
Mahume-
tis ortum
præsigni-
ficans.

DEI iudicium semper funestum aliquem in Ecclesia DEI rerumque publicarum administratione, euentum veluti hieroglyphicis quibusdam simbolis prænotatum demonstrat. Sic anno Christi 696, puer biceps & quadrupes Bisantij natus, suis symbolis execrandum nefarij Mahumetis ortum vno post anno secutū graphicè sanè, & veluti ἐν τῷ τύπῳ demonstravit; id est duplici capite, versipellis animi calliditatem & fraudolentiam, quadruplici crurum pedumque discrimine, monstruosæ doctrinæ dogmata in quatuor Mundi partes euulgationem. Innumera hoc loco adducere possem monstrorum natorum paradigmata, quæ & Mundum stupore, & Historicorum, tum sacrorum, tum profanorum annales tragicis euentibus indè consecutis repleuerunt. Sed qui curiosius ea euoluere desiderat, is consulat Lycosthenem, Cornelium Gemmam, aliosque innumeros, qui copioso hanc materiam argumento profecuti sunt. Est & hoc maxima consideratione dignum, DEVM subindè diuersa Mundi præuaricantis delicta analogo quodam

DEVS
peccata
mortaliū
rebus a-
nalogis
punit.

&

& prorsus simili prodigiorum genere
 exprimere, vti per incendia & siccitates
 prodigiosas immodicum inualescentis
 monstruosæ luxuriæ æstum, quo impu-
 ni quadam peccandi licentia nulla Di-
 uinarum legum habita ratione homines
 exardescunt; gulæ intemperantiam per
 locustarum muriurnque derēpente re-
 pullulascentium infinitam multitudinē,
 qua omnibus ad vitam sustentandam
 necessarijs rebus consumptis, Mundum
 qui excessu peccauerat, rerum omnium
 defectu & inopia culpam luat; & sic de
 ceteris, quæ sagaci Lectori euoluenda
 relinquo. Quin & hoc quo hæc scribo,
 anno cuncta supramemorata prodigia
 in varijs terræ partibus euenisse compe-
 rio. Cometa vbique locorum visus &
 obseruatus, multiformes monstrorum
 tætus; Montium incendia, fluminum
 exsiccationes, nouorumque alibi erup-
 tiones, aquarum calidarum in frigidas
 mutationes, terræmotus frequentes &c.
 In Heluetia propè Solidurum, Montem
 Iuram ferè medietate sua præterlapso
 mense, vti & in Gasconia alterum, inau-
 dito casu subsedisse accepimus. In cāpis
 Roma-

Huius ex
 pcedē-
 tis anni
 1661. in
 Mundo
 varia pro-
 digia.

Romani territorij maritimis non ita pridem Draconem bipedem nec non alarum remigio caudaque formidabilem occisum à venatore, quem & halitu virulento intoxicatum Romæ tandem defunctum nouimus. Perusij quoq; mense Februarij, hoc eodem anno Basiliscum, alis, dentibus, cornuque longo repandoque ex fronte protuberante horrificum ex ouo Galli veteris incubitum Patres nostri Perusini oculati eius monstri testes ad me perscribunt. Quæ omnia quamuis insolitæ Naturæ operationes sint; Quid tamen DEVS Opt. Max. per illa Mundo significare velit; is forsan, qui hieroglyphica quibus huiusmodi ostenta exprimuntur, symbola, ritè expenderit, enodaritque coniecturare poterit. Quare hisce relictis iam propius ad propositum nobis argumentum explanandum accedamus.

C A-

C A P V T II.

*De significatione istiusmodi Crucum ,
quæ nullo non tempore varijs in
locis & Regionibus in ve-
stimentis hominum
apparuerunt.*

EX præcedenti ratiocinio aliquis
deduceret, euentus rerum huma-
narum, naturalium causarum catenis
ita ex Diuinæ prouidentia lege conne-
xos esse, vt hoc vel illo ostento posito,
quantum ex parte Naturæ est, produ-
catur effectus materiæ viribus ex qua
ostentum coaluit, proportionatus; nisi
is ab eo, in cuius potestate posita sunt
omnia, modo quodam nobis incom-
prehenso impediatur; qui quidem mo-
dus omnem Naturæ vim excedit, vt
euenit, quandò causarum agentium
operationibus frena iniicit; quemadmo-
dum in igne fornacis Babylonæ aliisque
similibus factum esse Sacra memorat
Historia; in alijs verò agentium vires
non

DEVS
precibus
iustorum
Naturæ
operatio-
nes subin-
de cohi-
bet.

non adimit, sed alijs interuenientibus extrinsecis causis effectus aut diuertit tantum, aut omnino destruit. Exemplo rem exponam. Cometes vti ex Solis aliorumque Astrorum euaporationibus exortus est, ita eodem quoque, quo coaluit virulento virium influxu inferiorem Mundi Oeconomiam miris modis infestat; qui si per elementorum *δυσκρασίαν* copiosam bilis copiam in humano temperamento generet, illa in mores transfusa (Galeno siquidem teste, mores temperamentum siue naturale siue accidentibus extrinsecis affectum sequuntur) in hominibus eos prestat effectus, qui bilis proprii sunt; vnde bella, rixas, contentiones, seditiones cum magna sæpè mortalium strage consequi necesse est; si verò virulento virium effluuio aërem ijs sordibus, quæ *μιάσματα* Græci vocant, infecerit, mox aër aquæ, & hæc telluri communicatum sibi virus in alimenta propagant, alimenta ab hominibus introsumpta, paulatim altas fundant in sanguine radices, ex quibus tandem pullulat illa contagionis lues formidanda sanè, quàm pesti-

pestilentiam dicimus, qua serpente magnam sæpè mortalium portionem consumptam fuisse historia memorant; si fides sit penes Authores. Fidem esto de terremotibus iudiciũ, qui si ob intus latentem putridioris humoris colluuiem per voragines hiatusque in apertam auram expirauerint, aër deleterijs huiusmodi qualitatibus tinctus, si non semper in pestilentiam, saltem in alia morborum aut publice calamitatis monstra, peste fortassis non inferiora degenerabit. Eodem prorsus modo & ratione de Crucum Phœnomeno ratiocinandum tibi esse scias. Eiecerat iam dudum Vesuius variam terrestrium glebarum diuersorumque succorum miscellam, quã acido mineralium spiritu fermentatam Sol feruore æstuans in vaporem attenuarat; vapor resolutus in appropria- tam sibi materiam roris instar illapsus Crucum prodigiosarum phasina exhibuit; De quo tale iudicium formare quis posset. Si vapor istiusmodi ex innoxijs salium speciebus supramemoratis coaluerit, certè tantum abest, vt mali quicquam portendat, vt potius aërem

con-

Quomo-
do & an
Crucum
genelis
malum,
vel bonũ
portēdat.

conceptamque, si quæ latuerit, putredinem, pro ea, qua pollent acrimonia, incidant, extergant, purificent, & ad perfectum salubritatis statum conducant; Accidit tamen plerumq; ut istiusmodi vapor ex adusto sulphure & bitumine Arsenici Mercurijque lethiferis tincto spiritibus ortus, vnà cum terrestribus glebis varia putredine vitiatas, insigni aërem intemperie inficiant, quæ cum tempore occultis machinis promotam, in apertam tandem epidemicam luem erumpat; quam tamen Diuina bonitas pijs fidelium votis sollicitata non tantum coercet, sed etiam vel per vnicum salubrioris venti flatum consumptis perniciosiss, qui in aëre stabulabantur halitibus, prorsus perimit destruitque, nisi forsitan obstinati humani cordis contumacia iustissimum DEVM vel inuitum ad frena Nature laxanda in proprium mortalium exitium instigarit. Vtriusque exempla nobis Historiæ in prima huius ratiocinij parte adductæ demonstrant; uti Theodosio contra Persas moturo Cruces in vestibus militum conspicuæ, infallibili inditio victoriam mox secutam pro-

Exempla
boni euē
tus.

promiserunt; Iuliano quoq; & Constantino Copronymo Ecclesiam crudeli persecutione infestantibus Crucum in vestibus phasma, & mortem vtrique, & vna Ecclesiae tranquillitatem, atque ingens incrementum portendit. Contra verò in Germania, si vti Trithemius narrat, dictae Cruces quodocunque conspiciebantur, epidemicam pestis luem mox insecuturam significabant; mirum est quod de eodem Trithemio Theatrum vitae humanae narrat, eas enim Cruces quae anno 1515. vestibus hominum impressae comparuerunt, primò post decennium suam energiam exerturas praedixisse fertur, nec euentus eum fefellit; anno enim 1525. Religionis nomine seditiosi Rustici ex seipso & totam Germaniam ingentibus implicuere malis, qui Sacrae tesserae loco, Crucis figuram suis affixam vestimentis gerebant pestis. Quod verò tempore nonnunquam tum in horrida lue Constantinopolitana tempore Constantini Copronymi, tum in Germania multis in locis huiusmodi Cruces in vestibus, stragulisque lectorum comparuerint, id in pestiferi vaporis constitutionem

nem aptè conferri potest, qui vi sua
σαυρομορφωτικῆ ea prorsus ratione, quam
 suprâ exposuimus, prodigiosum effectum
 eduxit. Solet quoque subindè ex fulmi-
 ne similis effectus Diuina dispositione
 produci, quemadmodum Anglicæ hi-
 storix narrant; siquidem primo Regni
 anno, quo Elisabetha, rediuiua Iezabe-
 lis imago, rerum in Anglia potiebatur,
 dum Proceres publicæ in Ecclesia so-
 lennitati interessent, de repente ingens
 exorta tempestas fulminibus & fumo lo-
 cum repleuit; quo euanescente, mirum
 dictu, cuncti præsentis vestes suas Cru-
 cis typo insignitus obstupere, qui iam
 dudum sacrosanctæ Crucis signum, non
 ab Ecclesijs tantum, sed ab animis ho-
 minum eliminarant; secutæ sunt paulò
 post eæ in Orthodoxos persecutiones,
 & tormenta, quæ Theatrum crudelita-
 tis Anglicæ cum stupore & admiratione
 legentium in picturis exhibet; non ne-
 garim tamen in his similibusque, iubente
 D E O, operam Angelicam interue-
 nire, saltem vt plurimum ad causarum
 naturalium applicationem.

Atque adeò apertè pateat, D E V M
 Opt.

Exemplū
 mali eue-
 tus.

Opt. Max. suam providentiam ea de causa Naturæ ita arctè connexuisse, vt invisibiles illius operationes per ea, quæ facta sunt, tanquam in Diuinæ mentis speculo elucescentia contemplaremur; quod si in vllis alijs rebus, tum vel maximè in sacrosanctæ Crucis signo luculenter patet, quod vt ab æterno in salutis atque Redemptionis humanæ triumphum destinavit ineffabilis DEI sapientia, ita quoque, ne tanti beneficii immemores id intimis cordis fibris semper fixum teneremus, omnibus rebus naturalibus insculptum esse voluit. Si historias præteritas voluamus, nulli in coelo prodigij *φαινόμενον* frequentius fuisse, Crucis apparitione reperiemus. Hoc saxi, quin vel ipsis fossilibus frequenter à Natura insculptum cum admiratione cernimus. Consule vegetabilis Naturæ Oeconomiam; & in nonnullis quidem rudi Naturæ penicillo, in quibusdam verò, vt in certa cucurbitæ dissectæ specie, perfecta Naturæ industria expressum intuebimur. Non desunt, quæ partim in ipsis folijs floribusque, partim in fructuū meditullio id delineatum exhibeant.

Crucis
Phœno-
menon in
omnibus
reb⁹ natu-
ralibus à
Natura
formatur

G

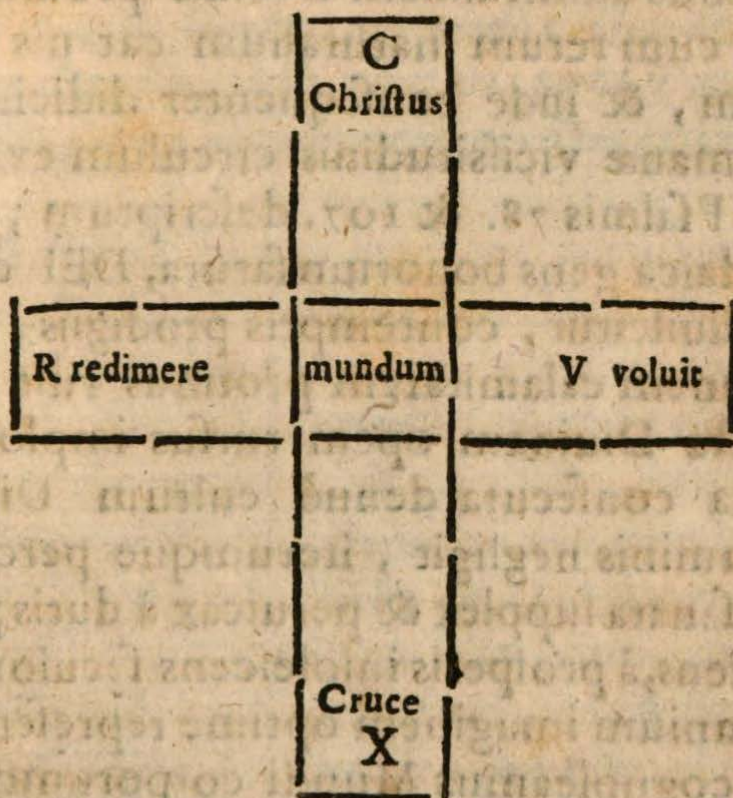
Cum

Experi-
mentum.

Cum ad Albulam in Tyburtino agro relaxandi animi causa præterlapsis anno agerem, pluresque lapideas Cruculas in ripam reiectas perfectè efformatas reperirem, arcanum Naturæ obstupui, & ut quid intus lateret, contuerer, petrosum corticem rupi, ac inueni tandem gramen quod cruciatum vocant aquis illapsum successu temporis petrifica vi fluminis saxoso seu potius nitroso cortice vestitū coaluisse; ut vel ipsum insensatum aquæ elementum in Crucis efformationem ad contestandam Seruatoris nostri benignitatem, operam suam conferat. Si sensitiuæ Naturæ familiam scrutemur, innumera Crucis signacula in exteriori corporis superficie notata reperiemus animalia, tam ex volucris, quàm quadrupedibus insectisque spectabimus; ut interim miraculosas Crucis apparitiones quæ in ipsa saxorum, lignorum, arborumq; apertione se diuinitus obtulerunt, fileam, quæ uti nullis non historijs obuia sunt, ita quoque ijs immorari nolumus. Legat cui libuerit, Iaponiæ, Indiarum, Chiles, historias de Crucum tum inuentione prorsus prodigiosa, tum de miraculis

lis

lis indè consecutis , & quæ diximus vera esse inueniet. Concludo vel ipso Crucis vocabulo , quam Diuina potentia mysterio Crucis vacare noluit , si enim quatuor literas , quibus C R V X formatur in quatuor Crucis cornibus scripseris , hanc ex acrostycha lectione sensum efficies .

Christus Redimere mundum Voluit Cruce.

*Sed hæc de Crucis spectaculis dicta
sufficiant.*

C O N C L U S I O .

Vidimus, Lector, Crucis prodigio-
 fas apparitiones, causam quantū
 ingenij nostri imbecillitas permisit, ex-
 plicuimus; significationes, tum harum
 aliorum tūm ostentorum inuimus, ex
 quibus admirabilem Diuinæ prouiden-
 tiæ cum rerum naturalium catenis ne-
 xum, & indè consequenter didicimus
 humanæ vicissitudinis circulum exactè
 in Psalmis 78. & 107. descriptum; vbi
 Iudaica gens bonorum satura, DEI cum
 obliuiscitur, contemptis prodigijs, in
 omnem calamitatem protinus ruit; af-
 flicta Diuinam opem rursus implorat,
 qua consecuta denuò cultum Diuini
 Numinis negligit, iterumque percussa
 & sanata supplex & peruicax à duris pœ-
 nitens, à prosperis insolēscens, sæculorum
 omnium imaginem optimè representat,
 vt cognoscamus Mundi corporumque
 mundialium cyclicam circumuolutio-
 nem & ostentorum seriem ad amussim
 consequi rerum humanarū *πειρίκλασι*
 alternis felicitatis aduersitatique sorti-
 bus

Humanæ
 vicissitu-
 dinis cir-
 culus.

bus constitutam, quam sequenti metro
scitè sanè & prorsus gemmeo stylo Gem-
ma Medicus describit.

*Pauperies pacem, dat opes pax, copia luxum
Sed luxus bellum, bellaq; pauperiem.
Fons amor est odijs, vite mox turba quietis
Stant, quæ deciderint, quæq; steterè ruunt.
Et capti capiunt, & qui domuere domantur;
Fit victi supplex, qui modò victor erat.
Rege fero fera plebs punitur, plebe Tyranni
Sic fatum alterius versat in Orbe vices.*

A signis itaque cœli ne metuamus,
iuxta Ludouici Cæsaris filij Caroli Magni
cedro dignum pronūciatum; Hic Aquis-
grani cum Cometem sibi mortem vti
credebat, minantem vidisset, eumque
Astrologi ab hac persuasione diuertere
conati fuissent; ille solita vsus magnani-
mitate & prudentia: *Non alium, inquit
timere debemus præter illum, qui nostri &
huius sideris Creator est; sed eius clemen-
tiam nunquam satis laudare possimus, qui
nostram inertiam, cum simus peccatores &
impœnitentes, talibus iudicijs dignatur ad-
monere: Quia ergo & me & omnes com-
muni-*

Exemplū
Ludouici
Cæsaris
filij Caro-
li Magni.

muniter hoc ostentum tangit, omnes pro posse & sapere ad meliora festinemus, ne forte misericordiam illo prorogante, & nostra impœnitudo impediens, illa inueniamur indigni. Quocirca protinus ipse eleemosynas largas erogauit, missarum solennia per quoscunque potuit, celebrari fecit, non tantum sibi metuens, quantum Ecclesie sibi credite prospiciens; ac mox Carolum filium in Regem coronans ad mortem se comparauit, quæ paulò post contigit; Ita Sigebertus in Chronico. Quæ cum ita sint, sufficiat nobis fructus ex hoc ratiocinio longe uererrimus, ut nosmet nosse discamus ascensu mentis in DEVM, ut cum à DEO intentatas per ostentorum apparitionem minas & ab ea pendentibus inultiplices humane vicissitudinis fortes perspexerimus, omni bono caduco malo confutum, & malo bonum assiduò cogitemus: Amemus hæc omnia tanquam osuri, oderimus tanquam amaturi, læti in tristibus, in lætis successibus anxij, nunquam tamen nec spe inani, nec nimio metu, nec vlla cupiditate transuersi ceu ruptis repagulis efferramur; nec verò id aliter fiet, quam si &

nos

Parænesis
epiloge-
tica.

nos & nostra omnia Diuino arbitrio soli & omnium Oeconomo præstantissimo, D E O absque vlla spe vel perturbatione insigni, vel futurorum varia sollicitudine committamus. Da quæso hanc mentem ò præstantissime Pater, à quo omnis amor, & actio, & potestas, omnis præsentis, præteriti atque futuri cognitio: Da adorare semper atque optare duntaxat bonum bonitatis tuæ, vt persistentes in amore cognitionis tuæ, nunquam ab isthoc vitæ genere separeremur.

L A V S D E O.

Romæ, Typis Vitalis Mascardi, 1661.

Superiorum permissu.